SÁM THỨ MƯỜI — SỐ THỨ 1660 MỖI SỐ : 0$02 NGÀY THỨ BẢY 16 SEPTEMBRE 1922

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

441

	HANOI						
	Hanoi, Haiphong, Namdinh, Thaibinh, Haiduong, Kiencan, Langson, Caobang, Laokay, Yenbay, Tuyenquang, Hagiang, Phutho, Vinhyen, Bacninh, Thainguyen, Bacgiang, Laichau, Sontay, Hoabinh, Phulangthuong, Quangyen, Dapcau, Phulangthan, Tranninh, Sambeo, Phongthổ, Bonnay, Muongkhoa, Chapa, Bavi, Tamdao, Chilinh, Kinhmon, Kebao, Hondau, Doson, Tienyen, Haiminh, Kienan, Vatchay, Tamky, Faifo, Quangngai, Quinhon, Tourane, Nhatrang, Phanthiet, Phanrang, Dalat, Baria, Mytho, Vinhlong, Cantho, Longxuyen, Chaudoc, Tanan, Travinh, Soctrang, Rachgia, Hatien, Kompong-Cham, Pnompenh, Battambang, Kompong-Thom, Siemreap, Kompong-Chhnang, Takeo, Kompong-Speu, Kampot, Kep, Sihanoukville, Kohong, Kratie, Stungtreng, Svayrieng, Prey-veng	Toute la Cochinchine, Cambodge, Laos, Tourane, Quinhon, Faifo, Nhatrang, Phanthiet, Phanrang, Dalat, Baria, Mytho, Vinhlong, Cantho, Longxuyen, Chaudoc, Tanan, Travinh, Soctrang, Rachgia, Hatien, Kompong-Cham, Pnompenh, Battambang, Kompong-Thom, Siemreap, Kompong-Chhnang, Takeo, Kompong-Speu, Kampot, Kep, Sihanoukville, Kohong, Kratie, Stungtreng, Svayrieng, Prey-veng	Toute la Cochinchine, Cambodge, Laos, Tourane, Quinhon, Faifo, Nhatrang, Phanthiet, Phanrang, Dalat, Baria, Mytho, Vinhlong, Cantho, Longxuyen, Chaudoc, Tanan, Travinh, Soctrang, Rachgia, Hatien, Kompong-Cham, Pnompenh, Battambang, Kompong-Thom, Siemreap, Kompong-Chhnang, Takeo, Kompong-Speu, Kampot, Kep, Sihanoukville, Kohong, Kratie, Stungtreng, Svayrieng, Prey-veng	Haut-Laos	Etranger
Một năm.	6$ 00	6 $ 00	6 $ 00	6 $ 00	6 $ 00	6 $ 00	9 $ 00
Các làng và Các công-sở	»	5 . 00	5 . 00	5 . 00	5 . 00	5 . 00	»
Sáu tháng. .	3 . 00	3 . 50	3 . 25	3 . 25	3 . 25	3 . 25	4 . 50
Ba tháng . .	1 . 50	1 . 75	1 . 60	1 . 60	1 . 60	1 . 65	2 . 25
Một tháng. .	0 . 50	0 . 60	0 . 55	0 . 55	0 . 55	0 . 60	0 . 75

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur 61-63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : P. E. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef : PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur gérant : NGUYỄN-VĂN-LUẬN

Adresse télégraphique : TRUNG-BẮC-TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE n° 250

ANNONCES

Décomptées à raison de 2 lignes au cm/ Hauteur de hauteur, sur 0 = 068 de large.

Une seule insertion. . . . 0$30 le c/m
Par contrat annuel
Par centimètre et par insertion. . . . 0$18 le c/m
Réclame dans la 1re page. . . . 2$ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1$80 le c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

Cái hại com-đen

Ở KHẮP CÁC NHÂN-ĐẲNG TRONG XÃ-HỘI TA

Đã gọi là cái hại, thì không có chia ra trọng khinh ; đã mắc phải cái hại, thì không có khác gì to nhỏ. Cái hại đẫu khinh nhưng dẫn cũng nên trọng ; sự mắc đẫu nhỏ, song lâu cũng nên to, đó là đinh-tắc của các cái hại. Hưởng chi là cái hại com-đen, lại là cái hại thứ nhất thứ nhì trong các cái hại ở xã-hội. Thế thì bài này nói cái hại đó ở khắp cả nhân-đẳng trong nước, không phải là nói cái hại ấy ở hạng người này thì thôi, ở hạng người kia thì nhỏ, ở hạng người nọ thì ít, ở hạng người kia thì nhiều đâu. Mà lại là xét xem cái hại ấy nó thay hình đổi dạng ở các nhân-đẳng mỗi hạng mỗi khác đó. Cái biến-tướng đó nếu ta không xét cho rõ, thì những kẻ mắc còn cứ kiếm mãi được lời toại-phu vân-quá, những kẻ rủ người xuống hố cũng còn vẽ với biện-luận để hoặc kẻ sau ; những cảu nói người ấy hút như thế thì hại, chứ ta hút thì không, người ấy chơi như thế mới mắc, chứ anh chơi thì việc gì, mà còn ở mồm các ông nghiện nói ra được. thì cái hại thật chưa biết đến đâu là cùng. Vậy ta phải xét rằng : nó tuy về phương-diện nào cũng hại, song nó ở mỗi một nhân-đẳng khác nhau, thì cái hại nó cũng theo mà thay đổi rút đi-kỳ, thật là danh-trạng bất-nhất ! Vì cũng như giống tầm-cửi, ở cây hông thì lá dầy, ở cây thị thì lá mỏng, ở cây dâu thì quả bụ, ở cây khế thì quả gầy ! Tuy nhiên, cây nào có tầm-cửi mà rồi chẳng chết ! Người nào ăn com-đen mà rồi chẳng tối-tăm ! Những kẻ hay mùa-mép để chữa lỗi cho mình, gieo-vạ cho người, phải nên nghĩ đến cái hại thiệt-thân mà phòng-nhàn, nêu không tự nhận lỗi mình, thì rồi cái hại cũng không ai chữa hộ được, khác nào như người ôm mà không chịu uống thuốc, ghét bóng mà cứ chạy ra chỗ bóng mặt trời, thì còn ai làm sao được những kẻ tự-bạo tự-khí lấy nữa. Và chẳng người thiên-hạ chỉ giữ hết nghĩa-vụ là chỉ bảo cho cái hại, bán bạc cho cách phòng, nghe không nghe mặc mình, ai hoài hơi mà thêu-dệt chấp-nhặt chi thân con người nghiện ! Thế thì hà tất phải dùng cách rửa mặt bằng lưỡi như một giống gì thường nuôi ở nhà ! Vậy sau đây, ta xin nghĩ đâu nói đấy, gọi là lau cái gương chiếu đòm, để soi con mà phù-dung ; nó dẫu thiên biến vạn-hóa đến đâu cũng không thể đào hình được ở trước lầm gương tấy liệp này vậy.

1° Cái hại ở quan-trường. — Quan-trường đối với dân-ta, thật có cái ảnh-hưởng to tát không gì thân-thiết bằng ! Quan-trường hay thì dân yên, mà đường tiến hóa của dân lộc cũng phát-đạt ; quan-trường dở thì dân nhiều, mà tiến-độ của xã-hội cũng trở-ngại đôi phần. Quan-trường ở ta vì thế mà có cái thiên-chức là đèn trời soi rọi phương dân, sao phúc chiếu-lâm một cõi, nay nếu trong những ngọn đèn-trời đó, có ngọn nào mất hết ánh-sáng, đâm ra cái quang-tuyến tù mù ở ngọn đèn ngày, là cái đèn thuộc phiên ; ngồi sao phúc đó, mất hết bản-tính mà thành ra cái phản-xâm độc-dữ là cái ngôi sao Tham-lang, thì lối con dỗ kia chẳng những không được nhờ chút ánh sáng, mừng chút điểm lành, mà còn e sự đem than vào lò nữa ! Và chăng quan-trường ta tuy kể không mắc nghiện mà cũng có người cho là lầm cái tệ hối-lộ, huống chi kể mắc thì cái sở chi-tiêu về thuốc-phiện là một môi phân lợi rất lớn, thì còn thao-thiết đến dân để thì cái độc-thủ đục nước một dân đến cực-điểm vậy. Cái thân nhân-rồi, năm dài ở bên cái tiêm cái mốc, còn có chút tia óc khôn nào là không lầm việc cho cái trí-thức nao-dân ! Mười phần đã thế, còn mong gì có đức-chính cho ai cậy trông, danh-dự cho ai khen-ngợi, mà còn mồn tiền lương ưu-hậu nào đáng cho các ngài khuyến liêm ! lấy mới là phần ảnh-hưởng ở ngoài, còn về phần gia-đình thì lại gây ra những cảu công-tử bột nữa ! Một người dại, bao nhiêu người hại. Thế mà ở ta có phải là không có những bậc ấy đâu ?

2° Cái hại ở các người tông-sự. — Các người tông-sự tức là cái mặt kính cái thông-phong cho cái đèn-trời ! Các ông phán-ký, các cụ thông, kinh, đội với việc hành chính rất có quan-hệ, quan xa bản nha gần, cổ-ngữ đã có nói, thì biết cái phần lầm hại hay lầm lợi cho xã-hội ở hàng người ấy có phải là không có đâu. Nay nếu cái thông phong lấy mà bị ám vì cái khói phù-dung, thì cái ánh sáng ở đèn-trời đẫu là quang-tuyến cũng không sao mà soi thấu tinh-tế ở nơi cùng-lự hạ ốc được. Cái trí thức đã bị cái com-đen lầm cho lương-tâm điên-đảo, thì chết cũng chẳng khỏi là tim phương kiếm chắc dân ! Cái nhiên-liệu ở ngọn đèn khêu kéo kia tức là cao-chỉ của kẻ đen-đẫu, cái yên-chất ở dọc-tẩu lên nước kia tức là huyết mạnh của hàng con đỏ ! còn lợi gì nước ! còn ích gì dân ! Đến như về phần gia-đình thì ở hạng người ấy rứt đối bồi-rồi : Sáng ngày cái chuông đồng-hồ báo-thức, hay thằng đầy-tớ nó lôi thấy dậy, mắt nhắm mắt mở, mau lầm sao ăn xong luôn hai bữa cơm để đi hầu. Trưa về ngủ sao được vài giờ đồng hồ, rồi lặng thông hầu mà đi lầm việc, tối đến lại chôn mình vào cái dạ-đài thuốc-xái, chẳng suốt sáng cũng quá nửa đêm. Trong 24 giờ đồng-hồ ; ông tư-mệnh là ông thần nha-phiền kia bắt phải thì-giờ phụng lao-lực quá như vậy, còn thì-giờ nào là thì-giờ giữ gìn nhà cửa, dạy dỗ đàn con, vợ cớ-bạc đông-bóng, con du-đãng phá ngang, thật ta đã từng thấy ở những cái gia-đình như thế.

(Còn nữa) B M.

Âu-châu điện-tín

HAVAS

Paris, ngày 4 Septembre 1922

Cái vấn-đề bồi-thường

Vì người Đức và người Bỉ hai bên điền đình với nhau không thành-công, thì nước Bỉ có yêu cầu nước Đức phải nộp tại ngân khố nước Bỉ hai cái trái đơn, mỗi cái là 50 triệu marks or, và kỳ tại nhà ngân-hàng nước Bỉ một số tiền bảo lĩnh là 100 triệu marks or.

Ngày 18 Septembre này, nước Đức sẽ nộp nước Pháp và nước Anh 500,000 livres về số bồi thường cho các tư-gia trong kỳ hạn tháng 15 Août. Còn bao nhiêu sẽ nộp sau.

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux, ngày 14 Septembre 1922

Cái vấn-đề bồi-thường

Theo như lời hội-đồng Bồi-thường quyết nghĩ, thì nước Bỉ đã đạt giấy yêu-cầu nước Đức phải kỳ ngay 100 triệu marks or để bảo chứng số tiền bồi thường về hai kỳ hạn ngày 15 Août và 15 Décembre.

Các viên đại-biểu nước Đức là M. Fischer, và M. Bergman vẫn tháng thuyết với các viên chủ sự tại hội-đồng Bồi-thường.

Việc Đông-Âu

Quân linh nước Tnổ ba được thành Bronsse, thế là ở Tiểu Á-tế-á người Hy-lạp hết được kháng-cự. Trước khi người Hy-lạp rút quân về có nhóm lửa đốt, nhưng sau cứu được chỉ cháy mất có một khu mà thôi.

Các báo quán có nói : Theo như lời của các viên linh-sự ngoại quốc xin, và vì trong khi linh Hy-lạp thua chạy trong thành có thể xảy ra rối loạn, nên có cử ba viên tướng Đại-pháp bảo thủ trật tự trong thành, nhưng ba viên tướng không seo ngăn được việc người Hy-lạp đốt cháy nhà cửa. Hai đội bộ-binh Đại-pháp, trước kia bảo bộ những tài-sản Đại-pháp tại Bronsse, nay mai sẽ xuống tàu trở về, vì nay đã có người Tnổ-nhĩ-kỳ đại lao mà bảo thủ trật tự ở đấy.

Trong khi nước Tnổ nước Hy-lạp đánh nhau, nước Pháp, nước Anh, và nước Ý đều có cử quân linh đến đóng ở Tchanak, trên bờ Đông-á eo bể Dardanelles, và ở Sentarie, trước mặt thành Constantinople. Xem như vậy thì biết Đồng-minh đồng tâm-hiệp ý với nhau trong việc bảo bộ thành Constant nople và bán đảo Gallipoli vậy.

Bordeaux, ngày 15 Septembre 1922

Hội-đồng các quan thượng-thư

Quan Poincaré đã trình bày cùng các quan thượng-thư hội-nghị tại Rambouillet về những mệnh-lệnh của chánh-phủ đã giao cho phái-bộ Đại-pháp tại hội-đồng Bồi-thường, sau khi nước Đức và nước Bỉ điều đình với nước ấy tại Berlin mà không thành công.

Hội-đồng các quan thượng-thư đã ấn định một cái chánh-sách có thể gây được cuộc hòa-bình vĩnh-viễn ở Đông-âu.

Trong kỳ hội-nghị buổi chiều, hội-đồng sẽ xét về việc ấn định sự lạc-động trong các sở hỏa-xa, và trong bộ thương-thuyền.

Một cuộc bay

M. Blériot đặt một cái giải thưởng cái máy bay nào đi qua bể Manche mà tiêu thụ ít dầu xăng nhất.

Hội Vạn-quốc

M. Banffy, thượng-thư bộ Ngoại-vụ nước Hung-gia-lợ có trần-thuyết ở Genève tại tiểu-hội-đồng xét lá đơn của nước Hung-gia-lợ xin vào bội Vạn-quốc.

Hội Vạn-quốc có lại cho cái bảo-quản như sau này :

Ngày hôm qua, và ngày hôm nay, các tiểu hội-đồng vẫn làm công việc. Hội-đồng thứ nhất quyết nghĩ xin đại-hội-đồng ủy quyền cho hội-đồng thanh-giảm quân-bị cứ xem xét bản hiệp-ước bảo-chứng của Lord Robert Cécil để làm cái điều kiện về sự thanh giảm quân bị.

Theo như lời M. Jouvenel (Đại-Pháp) xin, thì hội-đồng quyết yên-cầu tòa Trị-sự gởi bản dự-thảo hiệp-ước bảo chứng cho các chánh-phủ, để các chánh-phủ xem xét mà bày tỏ ý-kiến của mình.

Hội đồng thứ tư ung chuẩn số sách về các khoản chi-tiêu của hội Vạn-quốc.

Hội-đồng thứ năm quyết giao cho hội-đồng coi về việc Liệt-quốc đồng-tâm hiệp lực về đẳng tri thức xét cái vấn-đề công-nhận một thứ âm-thoại pha thuộc chang của liệt-quốc.

Hội-đồng thứ sáu đã ung chuẩn những lời khởi-nghị của M. Gilbert Murray về việc hội Vạn-quốc đã nghe lời M. Banffy trần thuyết mọi lẽ.

Ngày thứ sáu 15 Septembre, hội Vạn-quốc lại sẽ họp đại-hội-đồng.

Việc nước Trung-hoa

Có tin rằng nay mai các đại-biểu Trung-hoa, và các đại-biểu nước Nga sẽ hội-nghị với nhau ở Bắc-kinh để giải quyết các vấn đề cần hai chánh phủ ấy.

Nước Péroa và nước Chili

Nghị việc nước Péroa đã ưng chuẩn bản ấn-ước và bản giao ước của hai nước Chili nước Péroa công nhận cái quyền trung tài của quan Thống-lĩnh nước Hoa-kỳ về cái vấn đề chủng dân điều phiếu trong hai tỉnh Takna và Arics.

Thị-giá quốc-trái : 6/1. 60. — 4/. 1918 65. 70. — 5/. 1915 — 1916 76. 90 — 5/. 1920 91. - 6/. 1920 92.

Cái giá-trị tiền-tệ ở các nước Trung-Âu ngày nay

Từ sau trận đại-chiến-tranh, cái giá-trị tiền tệ không đâu bị bằng các nước ở Trung-Âu. Những tiền-tệ các nước khác đem đổ thì cái giá không biết chừng nào ; thứ nhất là tiền Mỹ (dollars) thì ở đó đã có tiếng gọi là « đại-vương trong tiền-tệ ». Hiện thời ở nước Áo một đồng vàng Mỹ đổi được đến một vạn khắc-luân (couronnes) của Áo ; cứ giá trước khi chiến tranh thì một vạn khắc-luân cũng đổi được hạ nhất là hai ngàn đồng vàng Mỹ. Ở nước Nga thì một đồng vàng Mỹ đổi được đến hai mươi vạn lô-bố (roubles) của Nga. Ở nước Ba-lan cũng vậy, giá tiền-tệ càng hạ, giá đồ ăn đồ dùng càng cao mãi lên tới gấp trăm gấp ngàn lần ; đồng thời như yêu cầu lại càng phải thêm nhiều, công-giá làm chi-tệ càng phải thêm đắt. Thứ chi-tệ ngoài nước Áo phát-hành, tính ra cái giá phát-hành lại không bằng đồng giá giá làm ra một tờ chi-tệ ấy.

Có nhiều những nhà giàu có lớn trước mà bây giờ thành ra nghèo khổ lụ thường. Trước khi chiến-tranh, có được một trăm vạn khắc-luân thì kể cũng đã vào một bậc nhà phong-phú, mà bây giờ bất quá chỉ có được một trăm đồng vàng Mỹ thì ăn tiêu phỏng được mấy hồi, đủ tiền-tiệc cách nào, cũng được độ hai tháng trở lại là khánh-tận. Nhân thế những nhà giàu có xưa nay chỉ nhờ về lời-khoản ở ngân-hàng lấy cái lợi tức nhất-định mà sinh-hoạt thì nay đều biến thành một hạng người khất-cái cả. Kẻ tiếng là một công-chức có vài mươi vạn, mà có khi mua một món đồ tầm thường đi mất hết gần nửa cơ nghiệp, nực cười thay !

Những người nhờ về lương bổng hay tiền công nhất-định mà sinh-hoạt cũng phải chịu cái nỗi khốn khổ lạ lùng. Hiện thời những ông giáo các trường đại học nước Áo, lương-bổng tính ra tiền vàng Mỹ, mỗi tháng ông nào nhiều nhất mới được độ bảy tám đồng, mà ít nữa thì chỉ có hốn, năm đồng, thì sinh-hoạt làm sao nổi. Một người bưu-cục-viên ở Duydê-nạp (Vienne) lương mỗi tháng tới năm ngàn khắc-luân, nghe tưởng cũng là một số tiền to tầm, mà kỳ thực có nửa đồng vàng Mỹ, khốn không ?

Hạnh-vận nhất là những người nông-dân tự làm lấy ruộng đất của mình ; mỗi một quả táo bán được đến một trăm khắc luân ; như một nhà giồng được ba trăm gốc táo, thì cái khoản thu nhập đã bằng gấp mấy một ông phú-hào ăng-hữu vạn kim. Họ bán hàng đến phải dùng cân mà cân giấy bạc. Có người thu được nhiều giấy bạc quá, thậm chí đem giấy bạc nhồi làm đệm nằm, cái giá-trị tiền-tệ đê-hạ đến thế là cùng !

X.

Người Đông-pháp tại Đại-pháp

Hội Đông-pháp tương-tế ở Đại-pháp

Ngày 22 Juillet mới rồi, hồi 5 giờ chiều, hội Đông-pháp tương tế (Association mutuelle des Indochinois) đã làm lễ khánh-thành tại nhà hội quán 15 phố Sommerard Paris V^e^. Có đức Khải-Định và quan Albert Sarraut chủ-tọa.

Có những viên-chức sau này dự lễ : MM. Cao-văn-Sen, chuyên nghiệp kỹ sư, hội-trưởng ; Nguyễn-xuân-Giác, luật khoa tiến-sĩ, luật-sư tại tòa Thượng-thẩm Paris, phó hội-trưởng ; Nguyễn-xuân-Quan, luật khoa cử-nhân, thư ký luật sư, thủ quỹ ; Trịnh-thanh-Khương, tông sự tại bộ Kinh-lế Đông-pháp ở Paris, phó thủ quỹ ; Dương-văn-Giáo, luật khoa cử-nhân, trợ giáo tại trường Viễn-đông âm-thoại, tổng-thư-ký ; Ng-văn-Khanh, tông sự tại sở Cảnh-kiêm-duyệt các quán linh Đông-pháp tại bộ Thuộc-địa, thư-ký ; Ng-văn-Vi, viên sinh tại Thương-học Cao-đẳng hội-viên ; Phạm ngọc-Thuần, đọc điển chính ngạch, hội-viên ; Lê-thái-Ban, tông sự tại bộ Kinh tế Đông-pháp, kiểm sát viên ; Ng-văn-Nhật, khoa học tú-tài, kiểm sát viên ; Trần-v-Tỷ, luật khoa cử-nhân, dự khuyết thẩm phán, tốt nghiệp trường Thuộc-địa ; Ng-an-Ninh, luật khoa cử-nhân, biên tập báo chương ; Ng-v-Vinh, chủ nhiệm báo Trung-Bắc tân-văn ; Phạm-Quỳnh, chủ nhiệm báo Nam-phong ; Sonn, thầy thuốc thú sai, tại viện Ste Anne ; Cao-sĩ-Tao, thầy thuốc thú sai ; Lê-văn-Long, thầy thuốc thú sai, tông học tại viện Pasteur ; Thái-v-Huynh, thương mại : Ng-Cả, thương mại ; Võ-thành Long, tông sự tại một hiệu buôn ; Bùi-quốc-Trọn, tông sự tại bộ kinh-tế Đông-pháp ; Đinh-nhật-Mai, sinh viên ; Hồ-đắc-Vi, khoa học tú tài, sinh viên tại trường Y-học, Thân-trọng-Hận, sinh viên : Boàn-bẩu Khoa, sinh viên ; Ng-v-Lục, thư ký Bảo-xa ; Ng-v-Sơn, sinh viên ; Ng-v-Liên, sinh viên ; Trần-văn-Hải, sinh viên ; Ng-công-Phiên, sinh viên về khoa y-học ; Trần-v-Cang, sinh viên ; Trương-v-Thanh, sinh viên ; Huỳnh-văn-Chiêu, sinh viên ; Hồ-văn-Dung, khoa học cử nhân ; Hồ-v-Cam, tông sự tại phủ Toàn-quyền Đông pháp. Các đội thợ thuyền Đông pháp đóng ở Boulogne và ở Bobigny.

Nhà hội-quán hôm ấy trang-hoàng giản dị, nhưng thực là xứng bụng. Trong phòng lớn có giản giấy đỏ giấy trắng, về những kiểu riêng của bản-xứ. Chỗ này thì treo đèn giấy xếp, chỗ kia thì cắm có tàn tài, đây thì kết lá, đó thì treo mấy bức thêu, trông thực ra một cái cảnh tượng Á đông ở giữa chỗ kinh-thành Đại-pháp vậy.

Phòng sách bấy giờ dọn làm chỗ nồng rượu, xếp đặt cũng có một vẻ mỹ-miều thanh-nhã.

Đúng năm giờ chiều, thì đức Khải-định và quan Albert Sarraut tới nơi. Có quan Khâm-sứ Pasquier, quan chánh văn-phòng Châtel, đại-diện quan Toàn-quyền Đông-pháp quan Boarrin, đại-biểu của quan Thống-sứ Garnier, sang chủ-sự bộ Kinh-lế Đông-Pháp, cụ Đông-các Nguyễn-hữu-Bài, cùng các quan bộ giá đức Khải định.

Ông hội-trưởng là M. Cao-văn-Sen đứng nghênh tiếp các quan chức, và có đọc một bài diễn văn nhiều lần được cử tọa vỗ tay.

Đức Khải-định và quan Albert Sarraut có đọc diễn-văn đáp lại ông Cao-văn-Sen.

Đoạn, các quan chức có kỷ vào quyển kim-thư của Hội. Đến tiệc *champagne*, đức Khải-định lại thêm mấy lời chúc mừng hội và Ngài có ban cho hội một số tiền trợ-cấp là 5.000 f.

Xong lễ khánh-thành ấy, thì hội có đặt tiệc khiêu-vũ.

Ngày 30 Juin, bà Marthe Bonnesson có đặt một cuộc đón nhạc, do đức Khải-định và quan Albert Sarraut chủ-tọa đề lấy tiền giúp Hội. Cuộc đàn nhạc ấy tại nhà hát Edouard VII, các quan chức đến dự đông lắm.

Các quan chức ở Đông-pháp cũng có nhiều ngài cũng tiền vào Hội lắm. Sau đây xin liệt kê phương danh quý tính như sau này :

S. E. Nguyễn-hữu-Bài 500 f, MM. Nguyễn-hữu-Danh 500 f, Lê-văn-Sinh 500 f, Bạch-thái-Bưởi 500 f, Nguyễn-văn Vĩnh 300 f. Phạm-Quỳnh 300 f, Bửu-Trạc 300 f, Bùi-Phong 300 f, Vi-văn-Định 300f, Lê-minh-Diên 300f, Thân-trọng-Hạc 300 f, Nguyễn-phú-Khai 300 f, Louis Minh 300 f, Lương-khắc-Ninh 300 f, Võ-văn-Chiêu 300f, Trương-vinh-Quy 300 f, Dr. Nguyễn-văn-Thịnh 300 f, Phạm ngọc-Thuần 300 f, Trần-ngọc-Thiên 300 f, Trần-hữu-Vi 300 f. Võ-văn-Cang 300 f, Thái-văn-Toản 300 f.

MỚI XUẤT BẢN :

MAI-NƯƠNG LỆ-CỐT

(MANON LESCAUT)

Soạn-giả : L'ABBÉ PRÉVOST
Dịch-giả : NGUYỄN-VĂN-VĨNH

In bằng chữ mới, giấy tốt, dầy 290 trang

Giá bán, mỗi quyển. . . . . 0$50
Tiền cước, mỗi quyển. 0. 14

Ngài nào mua, xin gửi thư và măng-đa cho bản-quán

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường.
Từ rofilms của Cornell

VĂN UYỂN

Phước môn quốc âm thi

Hầu ngự coi trường đấu xảo Marseille vào lần Đông-pháp

Đấu xảo mừng nay hội đại đồng,
Tam kỳ hiệp nhứt Bắc, Nam, Trung.
Quân vương chỉnh ngự ngai hành tại,
Thần thứ sung nghiêm áng hộ tùng.
Phú hữu thò nghi nào có kém,
Cường hào cơ-khí hãy còn mong.
Xa thơ bốn bề dầu man mác,
Một mối gây nên bởi một lòng.

Hầu giá ngự coi thành Beyrouth

Thành tên Bê-rút xứ Sy-ri,
Thuộc địa ngày xưa Thổ-nhĩ-kỳ.
Pháp-quốc tóm thâu về quản cõ,
Nam-binh đem trú để xanh-tri,
Thấp cao trăm dặm liền nhà ốc,
Đen trắng hai dòng khác lễ nghi
Giá-ngự dạo chơi qua cửa thủ,
Khen cho trung hiếu chữ còn ghi.

Thơ điếu lính tùng chinh chết tại Port-Saïd

Mấy người Nam, Bắc với Trung-nguyên!
Có thấu lời ta dưới cửu tuyền?
Một thuở ra công đều vị nghĩa,
Nửa đàng đứt gánh khéo vô duyên
Hồn trông cố quốc càng ngơ ngẩn,
Xác gửi tha hương há nghỉ yên.
Thơ điếu vài câu khuyên chúng gã,
Ba xanh bảo đáp chớ sai nguyền.

HÀI ĐÀM

Khóc về lịch

Một nhà Sét ty mở quyển lịch Tàu xem, ngồi khóc hu-hu, vì suốt trong một năm chỉ có ngày *Nghi phóng-trái* nghĩa là nên cho vay, mà không có ngày nào *Nghi hoàn-trái* cả. Thấy thế mà khóc thì chẳng những lịch Tàu, người xem lịch cũng Tàu vậy.

C. K.

VIỆC HANOI

Giá bạc. – Kể từ ngày 16 Septembre này, giá bạc ở kho Nhà-nước định là 7 f. 25.

Tin tàu – Tàu *La Malicieuse* khởi-hành ở Saigon ngày 15 Septembre 1922, hồi 9 giờ sáng, để đi Tourane và Haiphong.

Tiệc trà đãi quan Toàn-quyền Baudoin. — Hội Khai-trí định đến tối 20 Septembre hồi 9 giờ tối sẽ đặt tiệc trà đãi quan Toàn-quyền Baudoin.

Quan Toàn-quyền đi Đồ-sơn — Quan quyền Toàn-quyền Baudoin định chiều hôm nay đi Đồ sơn đến sáng thứ hai sẽ về Hanoi.

Quan Khâm-sứ Trung kỳ sắp ra Bắc. – Quan Khâm-sứ Pasquier vừa ở Pháp sang, định ra Bắc để thương thuyết với quan Toàn-quyền

Chiều thứ hai này thì ngài tới Hanoi.

Phái bộ Trung-hoa. — Chuyến xe lửa riêng của phái-bộ Vân-nam cùng với quan Lãnh-sự Bodard ở Vân-nam sang đã tới Hanoi sáng hôm nay, lúc 8 giờ.

Quan Toàn-quyền đã định đến chiều thứ hai này, thì tiếp các phái-viên.

Một nhà thương riêng chữa bệnh ung thư. — Ngày thứ năm, quan Thống-sứ Bắc kỳ có giới thiệu cùng quan Toàn-quyền một hội-đồng có hai quan bác-sĩ Le Roy des Barres và Cazaux, quan Khâm-sứ Tissot, ông luật-sư Mourlan ông Sauvage, quan Thiếu Hoàng-trọng-Phu và ông Bạch thái-Bưởi vừa mới lập, chủ ý để mở một cái nhà thương riêng chuyên về việc chữa bệnh ung thư bằng quang-chất (radium).

Hội-đồng ấy đã trù cách tổ chức xong rồi, nên có đến thỉnh cầu quan Toàn-quyền để ngài giúp về đường tinh thần và đường tài-chính cho. Nay mai sẽ có giấy đạt cho nhân-dân Đại-Pháp và Đông-Pháp cùng các xứ lân-bang để làm cho trọn cái công-cuộc từ-thiện ấy sau này sẽ cứu được cho nhân-loại khỏi sự đau đớn mà lại dự được một phần vào việc truyền bá cái học-thuật của nước Pháp nữa.

Cái ý sáng kiến của Hội-đồng thật là đáng khen, vậy mong rằng hội sẽ làm được như ý sở cầu.

Các nhà thương-mại Nam-kỳ!
Các ngài nên mua
hàng ở Hội-chợ Hanoi
Từ 1er đến 15 Décembre 1922
2072

Việc Chợ-chu. — Quan Thống-sứ Bắc-kỳ vừa thông tư cho các quan Công sứ Thái-nguyên Bắc-giang, Lạng sơn, Hải dương, Nam-định, Hà-đông Vĩnh-yên và quan chánh giám binh Hanoi tờ chu-tri sau này:

Nay là lúc bọn tội nhân vượt ngục Chợ-chu bị bắt hoặc bị giết đã gần hết thì bản chức muốn tỏ lời rất bằng lòng về cách thức của các ngài đã tổ chức việc tróc nã bọn chúng nó được công hiệu mau như thế

Bản chức lại có lời khen cả các viên chức Tây Nam, các chánh phó tổng lý dịch đã giúp các ngài trong việc tróc nã ấy, cùng là các hàng binh lính trong ngạch khố xanh ngạch lính dõng đã tỏ ra rằng khi có tay cầm quân giỏi thì các hạng ấy có một cái sức rất mạnh mẽ Vậy bản chức gửi lời rất cảm tạ hết thảy mọi người.

Đức cấm đem thuốc lá và cacao nhập cảng – Cứ như ý quan Thượng thư Thuộc-địa thì nước Đức cấm từ ngày 30 Août 1922 trở đi không đem nhập cảng những thứ thuốc lá cuộn, hoặc những tàu thuốc đã ủ rồi hay chưa ủ, cùng là những lá vụn và từ ngày 4 Septembre trở đi thì cấm nhập cảng các thứ cacao, hoặc rang, hoặc xay, hoặc đóng thành bánh.

Việc xén cây ở các phố. – Vừa có nghị định quan Toàn-quyền ngày 15 Septembre 1922 về việc xén cây ở các đường phố có dây điện đi qua.

Ngài nào có giấy Quốc trái vô-danh, bất cứ năm nào, xin chiếu-cố lại hiệu FONDERIE TONKINOISE của HOÀNG-XUÂN-LAN, số 33 Phố Hàng-quạt Rue des Éventails) Hanoi mà hỏi; TRẢ GIÁ RẤT CAO, mua bán phân minh. 2042

Hội-chợ Hanoi. – Sáng thứ sáu, MM. Sauvage và Aviat là hội-trưởng và phó hội-trưởng Hội-đồng tổ chức Hội-chợ Hanoi có đến yết-kiến quan Toàn quyền để thương thuyết với ngài về cuộc Hội-chợ.

Quan Toàn-quyền Baudoin có hứa sẽ trích ở sổ dự toán chung lấy thêm ít tiền nữa để giúp cho Hội-chợ và ngài định đến thứ ba này sẽ thân hành đến trường Hội-chợ để xem xét các công việc.

Nhà thương Annam sắp mở rộng nữa. — Nhà nước đã định mua cả khu đất của Nhà tu-kin ở phố Tràng-thi để mở rộng thêm nhà thương Annam. Nhà khám-bệnh các bà ở đường Amiral Courbet (nhà Hiệu-lý cũ) thì cũng dọn đến đó. Nghe đâu nhà nước cấp thêm ít tiền và lại đổi cho nhà Tu kín một khu đất mua của công-ti thổ-trạch ở đường lên phủ Toàn quyền khi trước để làm nhà tu mới.

Mai-nương lệ-cốt. — Nhiều ngài gởi giấy mua *Song-phượng kỳ-duyên* của ông Nguyễn-đỗ-Mục bán, lại nhờ ông chuyển cho bản-quán giấy mua cả quyển *Mai-nương Lệ-cốt* nữa mà chưa thấy bản-quán gởi, có viết thư trách. vậy xin kính đáp để các ngài biết rằng bộ tiểu thuyết *Mai-nương Lệ-cốt* mới in xong được mấy hôm nay, cho nên bây giờ mới có sách gởi, hiện ngài nào gởi thư hỏi từ trước thì đã theo thứ tự mà gởi sách đi rồi. *Mai-nương Lệ-cốt* giá bán 0 p. 50, có bán tại bản-quán và các cửa hàng sách.

MUỐN BÁN MỘT CÁI NHÀ
Số 40 phố Nhà Thương-Khách, một sau còn thừa đất đủ làm thêm được một cái nhà rộng nữa trông ra đường số 33
Nhà đất vừa rộng, vừa dài ở về đầu dãy gần đường Quan-Thánh.
Ai muốn mua cứ lại đây mà hỏi. 3328

Thi tốt-nghiệp trường Thái-y viện. Trường Thái-y-viện thi tốt-nghiệp đã một tuần lễ nay, các sinh-viên năm thứ tư ở Nam-kỳ, Cao-mên và Ai-lao cả thảy 17 người đều trúng-tuyển hết.

Danh sách các ông trúng tuyển cứ theo vần a b c mà đăng sau này:

Bắc kỳ

MM. Ng-Ấu, Đỗ-Dương, Ng-viêm-Hải, Vũ Minh.

Trung-kỳ

MM. Ng-kinh-Chi, Ưng văn-Vy.

Nam-kỳ

MM. Ng-duy-Chi, Trần-v-Đốc, Đoàn-v-Khiêm, Ng-hồng-Lương, Ng kim-Soang, Cao-v-Trí, Lý-v-Thân.

Cao-mên

MM. Đoàn-v-Lương, Chan-Ok.

Trung-hoa

MM Lo-Teng, Ting-Wok.

Bản-quán có lời mừng tất cả các ông mới trúng tuyển.

Trường Bảo-hộ. — Quan Đốc-học trường Bảo-hộ có lời nhắc lại các nhà có con muốn xin học tại các lớp Sơ-học (Petit collège) biết rằng giá tiền cơm và tiền học như sau này:

Ăn ở tại trường. . .	6 p.	00
Ở ngoài đến học. . .	2	00
Ăn tại trường một bữa.	2	00

Tại hội Khai-trí-tiến-đức. — Đến ngày 20 Septembre hồi 4 giờ chiều, hội-đồng quản trị hội Khai-trí sẽ họp tại nhà công quán, để bàn các việc như sau này:

1° — Nghênh tiếp ông Phạm-Quỳnh đại biểu hội Khai-trí ở bên Pháp mới về

2° — Trình về công cuộc Âu-trĩ-viên.

3° — Trình bản sơ-thảo về việc lập một viện bản-lâm Bắc kỳ.

4° — Thay mấy ông hội-viên quản-trị không đến dự hội-đồng bao giờ.

5° — Duyệt y biên-bản kỳ hội-đồng trước.

6° — Các việc linh-tinh.

A vendre: Fusil de chasse « Hammerless » renforcé, éprouvé à toutes les poudres pyroxylées. Fermeture triple verrou, Calibre 12 Etat de neuf.
S'adresser bureau Journal. 3327

Mông thưởng về việc công-thải — Ông Mai-đăng-Đệ cử nhân, trợ bút tại *Thực-nghiệp dân báo*, quán làng Trang-lu, tổng Vong-lỗ, huyện Phụ-dực tỉnh Thái-bình, vì có công cổ-động trong việc công-thải Đông-pháp, nay mông thưởng Hàn-lâm-viện điển tịch.

Ông Ng-nhân Từ tức Thu Sơn, ấm sinh, trợ bút *Thực-nghiệp dân báo*, quán làng Du-lâm, phủ Từ-sơn, tỉnh Bắc-ninh mông thưởng Hàn-lâm viện đãi chiếu.

Trường dạy con cái những nhà binh lính. — MM. Đặng-quang-Trúc và Đặng-lợi-Hàm tức Tiên, giáo học tại trường Pháp-Việt Phủ-lạng-thương, mỗi viên mỗi tuần lễ là 2 giờ kiêm việc dạy học tại trường con cái những nhà binh lính (Ecole des enfants de troupe) tại tỉnh ấy, thay cho MM. Ng-văn-Đản, Phạm-v-Canh và Trần-văn-Thịnh.

Nghỉ phép -- Ông Đỗ-Công, thầy thuốc thi sai hạng tư (Phú-thọ) được phép nghỉ 30 ngày.

Mông bổ. — M. Ng-quang Nhung tùng 1 át phẩm văn-giai (8 2), quán tại Phong-doanh, tỉnh Nam-định được đặc cách bổ bang-tá tại Hà-gian huyện Hoành-bồ (Quảng-yên) là chức mới đặt.

Bãi dịch. — M. Ng.-hải-Hoành, thừa-phái hạng ba tại huyện Tiên-lãng (Kiến-an) phải bãi dịch.

M. Ng.-hữu-Đinh, thừa-phái hạng năm tại dinh quan Tuần-phủ Ninh-bình phải bãi dịch vì nghỉ không xin phép và vì không đủ sức làm.

Ngạch trợ-giáo. — M. Dương-v-An có bằng Sơ-học được bổ trợ-giáo tập sự.

Bán một cái xe ô-tô hiệu BERLIET 24 mã-lực, 6 chỗ ngồi rộng rãi, còn tốt lắm.
Hỏi tại hiệu MONTÈS bán thuốc, phố Tràng-tiền, Hanoi. 3332

Quan Đốc-tơ Bi-cơ man
Y-khoa Tiến-sĩ
Chuyên trị về các thứ bệnh:
Hộ sinh, chứng bệnh đàn-bà, cùng con-gái, các chứng sài trẻ con. Bệnh đau mắt, bệnh giang-mai và bệnh ngoài da, cùng nhiều các thứ bệnh khác, vân vân..
Phòng khám bệnh ở gần cuối phố Gia-long, số nhà 33. Bắt đầu từ 1 giờ đến 4 giờ chiều. Ống nói số 314.
2047

Tòa Thượng-thẩm binh — Đến ngày 20 Septembre hồi 16 giờ 30, tòa Thượng-thẩm binh sẽ họp để xét những việc sau này là việc xin chống án.

Võ văn Quan, lính khố đỏ Trung kỳ bị Tòa-án binh Nam-kỳ trước xử 2 năm tù về tội đào binh.

Ng-v Qua, lính khố đỏ Trung-kỳ bị Tòa-án binh Nam-kỳ trước xử 3 năm tù về tội đào binh và lấy cả quần áo binh đi mất.

Hỉ tín. — Bản-quán được tin rằng đến ngày mồng 6 tháng 8 ta này thì ông Lê-thuận-Khoát, hội-viên thành-phố sẽ làm lễ nghênh hôn cho lệnh lang là cậu Lê-thuận-Quế kết hôn với cô Ng-thị-Thảo là lệnh-ái ông Ng-hữu-Cự nghị-viên hạt Vĩnh-yên.

Bản-quán có lời mừng hai họ và cô dâu chú rể.

Các đường xe-lửa phía Nam — Có một phái-bộ ở Pháp sang để khảo xét về việc đặt các đường xe-lửa cho phía Nam Đông-pháp, nhất là đường Saigon đi Pnom-penh và Battambang, đường Mỹ tho đi Cần-thơ và Bạc-liêu với một đường thứ ba nữa là Saigon đi Kratié. Phái-bộ ấy cũng trông nom cả đường Tourane đi Nha trang nữa.

Đường Saigon đi Kratié thì xem chừng còn lâu mới làm, còn hai đường kia thì nghe đâu chỉ trong khoảng năm sáu năm nữa thì khởi công.

Đường Mỹ-tho đi Cần-thơ và Bạc-liêu ở Nam-kỳ thì xem chừng làm không khó lắm mà chắc là lợi nhiều. Đường Pnom-penh đi Battambang cũng vậy. hễ đặt xong thì thêm giá-trị cho đất Cao-mên vô cùng. Đường Saigon đi Pnom-penh thì chưa thấy họa xong bản đồ, vì rằng ở miền Banam lớp đất thó dày quá.

Một mỏ than mới tìm thấy. — Có mấy nhà khoáng-học vừa mới tìm thấy năm lớp than đá ở bên hữu-ngạn sông Hồng-hà, cách phía tây-bắc Yên-báy chừng 15 kilomètres mà thôi. Các mỏ ấy cách sông có mấy trăm thước thì sự khai-khẩn rất là tiện-dễ. Than ở đó, cái chất bốc đi thì chừng 30 phần trăm mà lại ít diêm-sinh, vì thử chọn với than Hongay thì thật tốt.

Sau nữa báo *Eveil Economique* có đăng rằng ở phía tây-bắc Vientiane 70 kilomètres người ta tìm thấy một mỏ than giống như than Hongay. Mỏ ấy mà khai ra thì rất là lợi cho sự vận tải bằng tàu thủy ở sông Mékong. Than tìm được nhiều thì rất lợi, khỏi phải đốt bằng củi cồng kềnh mất cả chỗ chứa hàng. Lại là một cái lợi nữa cho nhà máy điện Vientiane cùng các nhà máy khác đã dựng xong rồi như nhà nước đá, máy cưa, các xưởng máy khác cùng là những nhà máy sắp sửa lập như máy sợi, máy diêm, v.v.

Cái trộm nghìn đồng. – M Hoan ở đường Carreau số 4 có trình sở Cẩm mất một nghìn đồng bạc giấy để trong tủ sắt. Hai người thợ chữa cái tủ ấy bị nghi là ăn cắp thì sở Cảnh sát đã xét hỏi.

Thắt cổ. — Sáng hôm 14, khi 9 giờ, người ta thấy một người đàn-ông, không rõ căn-cước, thắt cổ ở làng Lương-yên. Đã khiêng vào nhà xác.

Chó cắn. — Một người con gái Nhật bị một con chó Nam của một người Tây cắn phải. Con chó đã phải bắt đưa vào sở Thú y xét xem có phải chó dại không.

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Việc đi lại trên sông Luộc. — Chiều hôm thứ năm vừa rồi các ông chủ tàu đã họp tại Haiphong để bàn về việc lo cho tàu thủy khỏi mắc cạn trên sông Luộc và cả trên sông Hồng. hà nữa.

Các ông có bàn cử mấy ông đại-biểu lên Hanoi xin quan Thống sứ nghĩ cách nào cho khỏi sự ngăn trở ấy đi.

Ô-tô sa xuống ao. — Chiều thứ năm một chiếc ô-tô của công-ti Mỏ-than ở Đông-triều có hốn người Annam ngồi, đi tới Lạch-tray thì sa xuống cái ao ở gần Có, may người không việc chi, xe bị hư hỏng ít nhiều.

Thuốc phiện lậu. — Một người làm sở Thương-chính, chiều hôm kia khi ở sở về nhà thì bắt được một người bán thuốc phiện lậu ở trong một cái ngõ ở đường Bonnal, cả người lẫn thuốc phiện phải bắt.

Lòng thực-thà. — Một người đàn bà là Mme Vũ-thị-Châu bắt được cái đồng-hồ vàng đeo tay ở phố Paul-Bert thì đã nộp sở Cẩm.

Trẻ-con lạc. — Mme Thu ở phố Cầu-đất trình lạc mất đứa con trai mới lên 9 tuổi.

Chết đuối. — Đêm hôm kia, một người đàn bà tên là Nuôi, 24 tuổi, đội cát xuống tàu *Les fils de Paul Doumer* đậu ở Sáu-kho xẩy chân ngã xuống sông. Chưa tìm thấy xác.

SƠN-TÂY

Trường thư-ký thủ-quĩ. — Sáng hôm 15 Septembre này ở tỉnh-lị đã mở lớp học dạy thư-ký và thủ-quĩ các làng cải lương.

Hiện nay mới có độ 50 người, rồi còn lục tục lên sau nữa. Quan chánh-sứ định rằng nếu các tỉnh lân bang muốn cho các làng về học thì ngài cũng sẵn lòng nhận. Hiện quan chánh sứ Phú-thọ đã tỏ ý muốn cho một ông hậu-tuyển về để theo lớp học này ít lâu xem cách thức cho tường-tận rồi để về tỉnh nhà cũng mở một trường cho thư-ký thủ-quĩ.

Tranh nhau nước. — Có hai người làng Yên-nội đi tát nước rồi tranh nhau thế nào đến nỗi đánh nhau vỡ cả đầu ra. Một người bị thương nặng thì đã khiêng vào nhà thương rồi.

SƠN-LA

Trường học châu Mai-sơn. – Có nghị-định quan Thống-sứ cho phép châu Mai-sơn lập một trường học Pháp-Việt kiêm-bị, bắt đầu từ ngày 1er Septembre 1922 này. Thế nhưng mà trường làm chưa xong, vì vôi gạch làm phải mùa mưa, hồ khó lại vỡ, bao nhiêu công trình mới xây xong cái lò nung vôi gạch vì thế nên việc làm nhà trường đến ngày nay mới bắt đầu đắp nền sẻ móng vậy.

Còn về sự học, dân xứ này ít biết tiếng Annam, nhất là con trẻ hay nhút nhát, thấy người Annam thì e lệ, ít dám ngồi nghe chuyện, vì thế nên trẻ con ở xứ này không ai biết tiếng Annam cả. Mai-sơn sắp có ông trợ-giáo lên cai quản nhà trường, song ước gì quan trên bổ cho một viên trợ giáo thông thuộc tiếng Thổ chữ Thổ để dạy bảo lũ nhi-đồng học vỡ lòng A B C. thì mới có vẻ mong sự học hành mau tấn tới được. Nếu lại bổ ông trợ-giáo không thông biết thổ-âm thổ-tự thì bọn đồng sinh đối với bài giảng nghĩa của ông thầy cũng như vịt nghe sấm. ù-ù cạc-cạc thôi, thì biết bao giờ cho biết văn tây nữa.

Hoặc là được một viên trợ giáo người bản hạt mà có học ít nhiều tiếng Pháp chữ Pháp cũng hay, cốt là Pháp học có thể nói tạm được những tiếng cần dùng trong khi giao thiệp với các quí quan là đủ.

Chắc hẳn những nhà có con sắp sửa cho theo học ở trường Mai-sơn sẽ cùng biểu đồng tình với bỉ-nhân mà cho lời cầu khẩn này là phải, các ngài có ý muốn ấy không?

X.

Việc hộ sinh của dân Thái. — Tỉnh Sơn-la ta tuy là một tỉnh nhỏ ở về thượng-du, song một tỉnh mà có những 6 châu, tất thị dân số cũng không phải là ít vậy. Như thế mà lại không có ai là người biết việc hộ-sinh cả, nghĩ chẳng đáng thương cho dân ta lắm sao. Năm xưa nhà-nước đã rủ lòng thương bổ cho một bà sage-femme lên ở tỉnh ta, được một ít lâu lại thấy bà đổi về trung-châu từ đó không còn có ai thay bà nữa Vì lẽ gì thế? Bỉ nhân thiển nghĩ rằng: Ngôn ngữ bất đồng, giao thiệp sao tiện, chẳng lẽ lúc cần đến việc gì cũng lại lấy người ngoài vào làm thông-ngôn tiếng Thổ cho bà nữa ru? như thế cũng nghiêu khê quá, và lại ai chịu làm thông ngôn chứ? ai cho người làm thông ngôn ấy tiền lương? mà ai làm không công cho? Bởi những lẽ đó nên tỉnh ta từ bấy đến giờ không có bà đỡ nữa.

Ôi! Nếu thật cứ không có mãi, chẳng thiệt thòi cho dân lắm ư? Dân Thái ta ở xa xôi, tuy việc học-hành chưa được mấy. mà ánh sáng bảo-hộ soi tới đã có 30 năm trời nay rồi, trong một tỉnh 6 châu lại không có lấy 5, 3 người con gái biết chữ quốc-ngữ ru, sao lại chịu hèn kém như thế, nếu có ai có lòng thương đến nhân loại, nghĩ đến người mình, ở trong chốn sơn cùng, thủy-tận, tiếng tăm khác hẳn một giọng, mà biết chữ quốc-ngữ, tưởng cũng nên ra nhờ quan phụ mẫu bẩm lên xin quan trên cho về Hanoi theo học trường hộ-sinh cho được thực hành mấy môn hộ-sản rồi trở về cứu vớt lấy lũ hài-nhi bị chết oan biết bao nhiêu, về tay những bà chẳng biết đỡ đẻ bao giờ dám liều thân giúp việc, chắc hẳn quan trên cũng thương tình dân ta ngu dốt mà hết lòng thương ban cho lương theo học, dù có kém chữ hơn các bà các cô, thì cũng được lượng nhà nước miễn xá cho.

Tôi là một người dân Thổ, có theo đòi ít nhiều quốc-văn, hằng ngày vì thấy dân ta, khi có ai lâm bồn thì nhà nào nhà nấy đỡ cho nhau, chứ hàng xóm thì kiêng, láng giềng tởm lợm, ai đến? trong nhà hoặc chị em mẹ con đỡ cho nhau. Ôi! cách đỡ nghĩ mà rùng mình. Hoặc có ai sinh ngang đẻ ngược, đành bó tay chịu chết cả mẹ lẫn con, như thế đã đành, đến việc chậm sinh hoặc rau ra chậm, hoặc đẻ non, cũng chẳng biết thế nào cả, người nào đỡ cũng chỉ thực hành tiếng đỡ, là người Thai-phụ đẻ lọt đứa con ra thì đỡ lấy mà rửa cho sạch đứa bé, nếu xẩy có việc gì thì bó tay ngồi nhìn, bởi người mình không ai biết việc ấy là gì cả. Cho nên đã biết bao là mạng hài-nhi chết oan về sự không ai biết đỡ đẻ lúc sinh sản. Ôi! ai là người có nhiệt-huyết mà chẳng động lòng thương, ai ai cũng sợ đi học xa, như thế thì người con gái Annam đi xa có làm sao đâu, nếu ai cũng sợ đi xa thì biết bao giờ cho dân ta có người biết đỡ. Nào ai là người có can đảm dám tự thân mình xin đi học để làm gương cho kẻ nhát gan. Tôi chắc nếu có ai chịu đi, thì xin với nhà nước cũng dễ chỉ vì không người biết thương nhau mà sinh ra nhút nhát, các nhà nhiệt thành thương nhân loại nghĩ sao?

Một người dân Thổ lai cảo.

LỤC-NAM

Bắn được một ông ba-mươi. — Có một con cọp quen mui đến quấy nhiễu, bắt mãi cừu của hội đồn-điền tại Lục-nam. Đêm 12 vừa rồi, người cai thợ-mộc ở đồn-điền tên là Vũ-văn Tân định báo thù, liền lấy súng rình. Đến đêm quả nhiên cọp lại vào chực bắt cừu thì ở trong nhà người cai bắn ra một phát súng tin ngay, Con cọp này cân được 150 cân. Đáng khen thay người cai can đảm ấy.

NAM-ĐỊNH

Thuyên chuyển. — Ông Trần-ngọc-Trung tòng sự tại sở Điện-báo Nam-định nay đổi xuống Haiphong, anh em đồng sự cùng các thân bằng cố hữu ai ai cũng lấy làm mến tiếc!

Ngày 15 Septembre ông đã ngược chuyến xe thứ nhất ở Nam lên Hanoi để rồi xuôi Haiphong

Vậy xin chúc ông cùng quí quyến hượng lộ bình an:

Văn-Mỹ

PHỦ-LÝ

Thuyên chuyển. — Ông Đặng-vũ-Kham, trợ-tá huyện Duy-tiên, nay đổi đi trợ-tá huyện Cẩm-giàng tỉnh Hải-dương. Ông là một người nho-nhã đứng đắn, tính tình thích-thẳng ôn-hòa, nghe tin cải nhậm nơi khác các anh em bạn đều có lòng mến-tiếc.

Tiết trời. — Năm nay sang thu mà trời vẫn nắng như mùa hạ, đồng-điền khô cạn, thiếu nước làm ruộng mùa, nông-dân vẫn mong ông bà Ngâu khóc cho ít nước mắt — bằng nửa năm ngoái — thì rất là hân-hạnh vô-cùng, có lẽ quí hơn là nước mắt của Giao-nhân khóc ra ngọc vậy! Song xem chừng ông bà cũng ráo mất cả nước mắt, ngày ba ngày bảy cũng không ứng nghiệm gì. Lo thay!

Vào nhỏ ra to. — Hồi 8 giờ tối hôm 14 Septembre có 2 đứa ăn mặc tử tế vào nhà bà Tú Tâm, ở gần sở Cảnh-sát, nắm lấy mấy người nhà giật lấy hai đôi hoa tai rồi chạy mất Gớm cho những quân trộm cướp, dám táo gan mà ăn cướp một cách rất là hoành hành như vậy. Mong rằng những quân ấy sẽ tầm nã được, trừng-trị một cách đáng tội, thì thành phố mới giữ gìn được sự trị an.

Giây tơ mành xe chặt lấy nhau. – Cũng tối hôm 14 Septembre phu tuần phố Tân-khai có bắt được một cặp nhân tình, đương giắt nhau vào nơi thần từ để tình-tự, liền trói gô cả ở điếm, sáng hôm nay mới giải vào huyện để quan trên xét xử. Ôi! phong hóa đồi bại, trước kia nhà Kính-thiên đã một cặp, đến giờ nơi thần từ này lại một cặp, cái ái tình càn dỡ đáng thương cho thế-đạo là chừng nào?

Việc Nam-kỳ

SAIGON

Ân-tứ kim-khánh. — Báo *Lục-tỉnh tân-văn* có đăng rằng:

Nhơn lúc đức Việt-Nam Hoàng-đế giá ngự tới vườn cao-su *Courtenay* ở Baria, Ngài có Ân-tứ kim-khánh cho một người đờn bà An-nam tên là Phạm-thị-Dan, làm thị dịch trong sở vườn ấy.

Bản-báo có mấy lời mừng và khen cô Phạm-thị-Dan là một người đờn bà có phước.

Cuộc tuyển cử Hội-đồng quản-hạt. — Quan Thống-đốc Nam-kỳ đã ký hai đạo nghị-định sau này về việc tuyển cử Hội-đồng quản-hạt.

Điều thứ nhất. — Hạn kỳ mở và duyệt lại sổ thừa-sai Langsa về cuộc tuyển cử chức hội-nghị Langsa nơi Hội-nghị quản-hạt luôn đến ngày khoá sổ và kỳ ban hành cũng là hạn kỳ nạp sổ và cách-thức kêu nài đều đã định theo một luật và thể-lệ đã ban-hành trong thuộc-địa.

(Xem trang thứ ba, cột thứ hai).

(Xem trang thứ ba, cột thứ hai).

MỸ-SƠN

Số nhà 118, phố hàng Bông
HANOI

Cuối tháng này hiệu MỸ-SƠN sẽ dọn xuống hàng Trống, số 53. Cô lí hàng bán, xin các ngài lại số nhà 118, phố hàng Bông mà mua.

3330

Ngài nào có phiếu quốc-trái hoặc phiếu cổ-phần hay trái phiếu của các hội Công-Thương khác muốn bán thì xin mời quá-bộ lại hiệu tôi xin tính giá thiệt cao vì có người cần đến nhờ tôi mua hộ nên được giá hời lắm lắm.

Này kính-bạch,
ĐỨC-LONG Thương cục
Số 90, Phố Mã-Mây, Hanoi
(Tonkin)

3038

Hỡi kẻ phải đau

Này hỡi các người Nam Việt phải đau ngực, phải ngộ lạnh, phải đau khí quản mà đã chữa thuốc không khỏi được, hoặc là đã không chữa chút nào cả, nay hỡi những người phải đau khí quản đã lâu mà, hoặc phải đau ở phổi, nay hỡi các người phải chứng lao, nay tôi khuyên các người nên chữa ngay đi.

Bệnh đau phổi, trước kia tôi đã bảo là một bệnh ghê gớm, vì bệnh này là một bệnh truyền từ nhiều con. Nghĩa là ai có bệnh ấy lại truyền cho con cái, truyền cho cả một dòi người, ấy nên không nên được bao nhiêu và phần nhiều không sinh đẻ được.

Lời tôi nói đây quan trọng thế nào các người có biết không? Nên đã bệnh mà không chữa đi, thì trong số nam, nước tôi sẽ hóa giống Nam Việt tiêu diệt mất, vì người có bệnh là tôi sinh ra những con cái phần nhiều không sống được. Người có bệnh lao mà có thể sinh con đẻ cái được, thì chỉ sinh con cái yếu ớt, gầy mòn thôi.

Hỡi người Nam Việt, nào các người không muốn giống Nam Việt tiêu diệt đi thì các ông hãnh đi mua được.

Vậy có việc thì cho hiệu Bác-chê MONTÈS số 54 *Paul Bert Hanoi* mà hỏi mua một lọ BRONCHOSIRUM giá là 0$60 bạc. Sang và chiều trước khi ăn cơm, thì nông một thìa xếp, nông một lọ, thì các khỏe mạnh và hớt đau.

BRONCHOSERUM
Một lọ . . . . 0$90

Vin Tonique Tonkinois
Rượu tonique vừa bổ lại vừa ngon, lắm có ích cho dân hồ ở cả

DẦU CÁ MỠ ĐEN
Thật tươi, thật tốt. Dầu cá có nhiều thứ, thứ hung-hung (*blonde*) và thứ nâu sậm (*brune*).
Thứ hung-hung (blonde) mới thực là tốt nhất, mà thứ hung-hung (blonde) ấy chính là thứ Dầu cá của hiệu *Montès* bạn, quý-khách nên nhớn kỹ kẻo lầm

Thuốc chữa bệnh hen rất thần hiệu
(SIROP N)
Một chai. . . . . 1$60

Thuốc viên bổ huyết « Pilules Pinck »
Một lọ. . . . . 4$45
Bộ 6$65 đến 0$70
Sáu lọ. . . . . 24$50
Bộ 3$50 đến 3$70

Thuốc nước bổ huyết
« LE PEPTO KOLA ROBIN »

LE SIROP D'HÉMOGLOBINE MONTÈS
Thuốc (máu-bổ bổ huyết
Mỗi chai phần tư lít. 1$00
Một lít. . . . . 3$50

MORRHUOL CHAPOTEAUT
Simple et creosote. Dầu cá xem hàng bổ lý và hàng chữa bệnh lao

CACHETS ANTIGRIPPE
Trị bệnh sốt dịch: như bệnh grippe bệnh cảm, về mùa này thường hay hại người nhất là bệnh grippe, nhiều người phải chỉ trong vài ngày thì chết.
Ai có người phải bệnh ấy nên đến bán-hiệu mua 3 viên thuốc antigrippes. Thuốc này rất thần hiệu đã cứu vớt số người ai cũng biết tiếng.

Giá bán mỗi viên một hào
Cách dùng: cách 3 giờ đồng hồ nắng một viên rồi uống nước rõ nóng, đắp chăn cho ra mồ hôi. Hễ càng ra được nhiều mồ hôi càng mau khỏi, nếu muốn cho chóng ra mồ hôi thì uống rõ nhiều nước nóng và ở người cho nóng đến thì thì trong 24 giờ là khỏi.

Bào chế MONTÈS, 54, phố Paul-Bert, Hanoi

Tiên-sinh ngâm gì thế?

— Có gì đâu, đội câu đối của một ông cụ hay thọ nhất trong làng thọ mừng hiệu THỤY-KỲ, làm ảnh ở phố Đường-thành số 18, xin đọc lại ngài nghe:

Quản chi thuật dĩ quan nhân, kinh lý phân minh trân diện mục,
Ngã thả vấn như kim thế, trần trường vật sắc kỷ anh hùng.

— Ồ, thế ra hiệu ấy khéo làm mới đáng khen thế nhỉ?

Không những thế, hiệu ấy lại cũng vừa được thưởng ngân tiền nữa đấy.

Truyện xong liền dủ nhau đi chụp ảnh thì quả hiệu Thụy-kỳ khéo thực.

HIỆU BÁN ĐỒ VÀNG BẠC CỦA NGƯỜI VIỆT-NAM
益金資南
BIJOUTERIE – ORFÈVRERIE
NAM-BẢO
Hanoi — 16, Rue de la soie, 16 — Hanoi

CHỈ-TÁO: — Vòng, xuyến, hạt, nhẫn, giây deo đồng hồ, giây truyền, dâu gậy, cán ô tới-bạc, vỹ thuốc lá, hộp thuốc lào, vỏ diêm v. v... bằng vàng đúng tuổi đúng cân và tiền bạn nên. Có nhiều thợ khéo để làm hàng lâu nên qui khách đặt tối-riêng.

BẠN: — Vàng diệp Vinh thịnh-hoàng một đã thợ (đã cốc mài), ngọc-thạch, giây deo thể-nghị, giây kim-khánh giây kim tiền, đồng-hồ quả quít về bạc và vỏ kẻn, v. v.

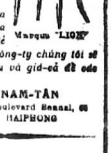
Buôn bán chắc chắn, cốt lấy sự sin cần làm gốc.

2042

BUÔN TẠI GỐC, BÁN TẠI NGỌN

Có lời khinh dại để Quý-khach biết Công-ty chúng tôi mới xướng lại Hải-phòng làm đủ các thứ ghế mây kiểu « Thonet »:

Chaises
Canapés
Fauteuils
Rocking-chairs
Porte-manteaux
Tables et Lits

Quý-khách ở xa cần thứ đâu, mua buôn hoặc mua lẻ xin viết thư cho Công-ty chúng tôi sẽ gửi ngay kiểu-mẫu và giá-cả để cho Quý-khách biết.

NAM-TÂN
66, Boulevard Bonnal, 66
HAIPHONG

2082

茂 MAO-SENG 盛

57, Rue Jean-Dupuis (Phố Mới), Hanoi
MÁY NÓI SỐ 248

Hiệu tôi mở từ năm 1889, kể được 31 năm chuyên nghề làm các thứ gạch hoa, công, chân-song bằng xi-mo. Được nhiều giấy khen của nhà-nước.

Hàng tốt, giá cũng hạ, vì hiệu tôi muốn mong dông khách.

Qui-khách có dùng, xin mời nhiều cố.

2045 MẬU-THỊNH kính cáo.

Nhà Bản-đồ « TÂM-TẮM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chu-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tam giờ sáng.

Điều thứ hai. – Số thừa-sai bản-quốc về cuộc tuyển cử Hội-nghị bản-quốc thì lập ra bởi quyền của thành-phố và thôn-xã.

Thế nên, các thành-phố hay thôn-xã Annam mỗi nơi đều lập sổ theo hạng thừa-sai, như đã chỉ trong điều thứ 11 chỉ-dụ ngày 9 Juin 1922.

Sổ lập ra thế ấy rồi phải giản hiểu-dự trong các thành-phố và nhà hội làng ba ngày sau khi kỳ tên lời nói này, giản như vậy 7 ngày, nếu những người có phận-sự đặng đến đó mà xem, đặng có viết đơn làm lời kêu nài, chỉ có, muốn biên tên hoặc bỏ lời nọ vào đơn ấy tại tay xã-trưởng thì người phải biên cho một miếng biên lai, chỉ tên người kêu nài và ngày tháng nạp tờ giấy ấy.

Điều thứ ba. — Nếu qua kỳ giản-thị, trong các thôn-xã khác thành-phố Saigon và Cholon, bản hộ tề bản nghị nhau và các điều trong sổ xin ghi tên hay là bỏi tên thừa-sai, kỳ tên các sổ thừa sai vì rằng sổ ấy đúng và đủ và trong ba ngày phải chuyển tổng lại cho cai-tổng định theo các lời cảnh cải nào có ăn thuộc nhau vào đó.

Những sổ thừa-sai các làng, luôn đến các tờ lưu-khế về việc kêu nài một vụ trong ba ngày, cai-tổng phải nạp lại cho quan chủ tỉnh, trong ấy có thoản cất nghĩa cho cai-tổng.

Điều thứ tư. — Trong mỗi tỉnh, bốc quận, lập một bản hội, có:

a) Quan thanh-tra chủ tỉnh: Hội-trưởng.

b) Một viên quan bản-quốc, thường chọn hàng chủ quận, tây ý quan chủ tỉnh định: Hội-nghị-viên.

c) Một vị đại-biểu Hội nghị địa-hạt, do hội-nghị ấy định: Hội-nghị-viên.

Sắp đặt nhứt định, trong kỳ hạn 5 ngày, kể ngày lãnh tờ lưu-khế, theo đơn xin hỏi tên hoặc ghi tên thừa-sai và từ đó khóa các sổ ấy lnôn.

Kỳ đó lập một cuốn sổ cần chót hết, trong ấy ghi số thừa-sai các hạt, mỗi làng và theo hạn bản hội, khóa và niêm lại.

Và phần chi-tao Côn-lôn, bản-hội đã thì trên kia thì có: quan kiểm-đốc khám đường, Hội-trưởng, một thầy thơ ký tay-asoái phủ, và các hạt và một vị hương-chức bản quốc đại-biểu các hàng-hội tề trong làng.

Điều thứ 5. — Trong thành-phố Saigon và Cholon, tới kêu nài xin hội hoặc ghi tên sổ thừa-sai, sau khi giản các sổ ấy, thì tăng số định của Đốc-lý thành-phố xét-tày, hay của ông Đốc-lý thành phố. Một bản hội có:

a) Đốc-lý thành phố hay Đồng-lý hội thành-phố, chánh hội-đồng.

b) Một vị đại-biểu bổn-quốc thay vì ông đầu tỳ chánh-tỉ, do quan Thống-đốc định. Hội viên.

c) Một vị đại biểu bổn-quốc thế cho Hội-nghị thành-phố. Hội-viên.

Sắp đặt nhứt định trong hạn 11 ngày đoạn khóa sổ luôn.

Điều thứ 6. — Cuộc duyệt các sổ thừa sai quản-hạt bổn-quốc sẽ khởi sự từ năm 1924 ngày 1er Janvier và 31 Mars thì dứt.

Bản định chánh sổ thừa-sai quản-hạt bổn-quốc, gồm sổ giảm ra hoặc thêm vào đem vô sổ đã khóa năm trước: sẽ nạp kể từ 15 Janvier nơi các phòng dinh quan Đốc-lý Saigon và Cholon và tại các nhà công nơi nào cho mọi người kêu nài đến đặng biết.

Điều thứ 7. — Kỳ hạn cho nạp và lập tờ kêu nài định như vầy:

1° Kỳ hạn nạp tờ kêu nài: 20 ngày (kỳ-hót 4 Février).

Về các hạt và quận cai-trị

2° Kỳ hạn mà Hương chức Hội-tề phải truyền tống đơn xin hoặc bỏi sổ, sau khi bản nghị rồi: 7 ngày kỳ chót 4 Février),

3° Kỳ hạn mà cai-tổng phải nạp sổ thừa sai và tờ lưu-khế các lời kêu nài nơi các chủ tỉnh: 10 ngày (kỳ chót 21 Février)

4° Kỳ hạn các lời chuẩn định của bản hội cai-trị: 20 ngày.

5° Kỳ hạn đặng biên các lời chuẩn định của bản hội cho các người đặng phần can dự: 5 ngày.

Về thành phố Saigon và Cho-lớn:

6° Kỳ hạn các lời chuẩn định của bản hội cai-trị: 37 ngày.

7° Kỳ-hạn đặng biên các lời chuẩn định của bản hội cho các người đặng phần can dự: 5 ngày các sổ sẽ khóa luôn từ ngày 31 Mars.

Điều thứ 8. — Các quan Đồng-lý hội đồng thành-phố Saigon và Cho-lớn và các Tham-biện, chủ tỉnh, chủ quận và quan kiểm đốc Khám đường Côn-lôn, mỗi vị tùy phận sự mà thi hành lời nghị nầy.

Về cuộc ứng cử đề cử bổn quốc

Điều thứ mười. — Mỗi người ra tranh cử hội-đồng quản hạt bổn quốc, phải trình luận theo với lời khai xin dự cử, một tờ vì bằng chứng chắc rằng mình biết tiếng Langsa đã đặng, tờ chứng ấy của bạn hội trong thời quận cai trị cấp cho, bạn hội ấy lập ra như vầy:

Ông chủ quận cai-trị hay người thay mặt người: chánh hội-đồng.

Một vị giáo sư chữ Langsa. Hoặc viên chức Langsa. Một viên quan bổn quốc có bằng trung đẳng tốt nghiệp, *hội-viên*, cả hai đều do quan chủ quận cai-trị định

Điều thứ 2.—Mỗi cái đơn nhận-việt biết tiếng Langsa phải kiểm tra trước 15 ngày trước kỳ tuyển-cử, nơi ông *Đồng lý*, người sẽ nhóm liền ban hội bầu xem người xem tranh cử có đủ tài năng nghe và biểu các khoản liện bác miệng tài nơi một viên-đề theo việc chánh trị, hoặc kinh tế.

Điều thứ 3.— Ban hội sẽ lập lời kết chứng kỳ nhóm đó. Ban hội sẽ cấp tờ vì bằng cho người nào xin ra tranh cử quả đã đủ biết tiếng Langsa.

Điều thứ 4. — Sẽ bị trừ không đặng dự khảo, những người thừa sai mà thiếu một cái trong mấy bằng cấp sau nầy:

1° Bằng thành-chung tốt nghiệp. (Diplôme de fin d'études complémentaires).

2° Bằng trung học bản xứ (Brevet de l'enseignement secondaire local)

3° Bằng Sơ-học cao-đẳng (Brevet d'enseignement primaire supérieur)

4° Bằng tiểu học Tây (Brevet élémentaire).

5° Bằng cấp cao-đẳng tiểu học, (Brevet supérieur).

6 Bằng cao-đẳng học, (Diplôme d'enseignement supérieur local)

7° Bằng tú tài Tây.

8° Bằng cấp cao-đẳng bên chính quốc. (Titre universitaire de la Métropole.

Điều thứ 5. — Tờ vì bằng dự định nơi điều thứ nhứt của lời nghị định nầy, quan chủ quận cai-trị sẽ giao cho những người đặng phần can dự sau khi xem bằng cấp rồi.

Điều thứ 6 — Các quan Đồng-lý hội-nghị thành-phố Saigon và Cho-lớn, các quan Tham-biện, chủ tỉnh và quan K.êm-đốc Khám-đường Côn luôn mỗi vị tùy phận sự, thi hành lời nghị nầy.

ký tên: Cognacq

BÁ CÁO VIỆC RIÊNG

Bản quán mở ra mục nầy, để đăng những lời bố-cáo về việc riêng, giá đăng bao tài tùy việc, đã có thỏ lý, Trách những việc đăng ở mục nầy, sĩ kỳ thực, người đã nhận trách-nhiệm, chớ bản quán không biết thực hư thế nào cả.

Kính cáo cùng các ngài
Cô-đông công-ty Hiệp-lợi

Kỳ hội-đồng khởi thủy ngày 3 Septembre 1922, ông Nguyễn-Tiến-Ân có lãnh ý cu Thượng Phạm, Nam-Định cùng cu Thượng Lê, Thượng-thẩm bản đồi hội ta ra vô-danh công ty, Hội-đồng đều ưng-thuận bèn cử một bạn *lâm-thời* Tiêu-hội-đồng năm viên để xét xem nên chăng thế nào rồi lập biên-bản để trình kỳ Hội-đồng sau quyết định. Hội-đồng lại cho phép ban Tiêu-hội-đồng hợp cùng ông Nguyễn-Tiến-Ân đốc-thu một phần tư tiền cổ phần để trình tòa xin công nhận cho công-ty thành-lập. Tiền đóng cổ-phần, xin các ngài cứ gửi đóng cho M. Nguyễn-Tiến-Ân, 14, Rue coton, Hanoi.

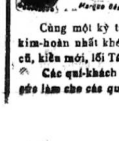
Hanoi le 16 Septembre 1922.
Lâm-thời tiểu-hội-đồng:
Nghiêm-Vinh
Lê-Ngọc-Giản
Nguyễn-Phan
Tôn-Thất-Hối
Nguyễn-Tiến-Ân

3333

華 PAO-VA 寶

28, Phố Hàng Bồ, Hanoi
號八廿牌門街蒲行內河京東

Chúng tôi có lời kính trình các qui-khách biết rằng hiệu chúng tôi mới có một bọn hàng rất tốt như: ngọc-thạch, hổ-phách, mật huê cùng chuỗi, đồ bạc, đồng hồ treo, đồng hồ quả-quít, v. v. ở Hong-kong sang.

Các qui-khách có lòng chiếu cố, xin mau đi-ngọc tới bản-hiệu, kẻo mất một dịp đắc biệt, mà dù mua cho ít nhiều mặc lòng, nhất luật đối đãi, tinh giá thật rẻ.

Cũng một kỳ tàu này, chúng tôi lại mới thỉnh thêm được vài tay thợ kim-hoàn nhất khéo ở bên Tàu sang nữa, từ đồ bạc cho chí đồ vàng, kiểu cũ, kiểu mới, lối Tây, lối Tàu, họ đều làm được cả.

Các qui-khách có khoản hàng cho bản-hiệu, thì chúng tôi lại xin hết gửi làm cho các qui-khách mẫu-y mới nghe.

3032

Các nhà mua điện nên biết

Công-ty Điện-khí Đông-pháp có lời đề các nhà mua điện biết rằng giây mắc điện vào nhà, nhiều chỗ gần với cây cối, nên khi mưa khi gió cành cây thường đụng-chạm phải giây điện, làm cho điện chia đường, mà đèn tắt không cháy được. Vậy khi nào giây điện gần cây cối như thế, các nhà mua điện nên báo người sẽ cành cây đi cho khỏi ngăn-trở việc lấy điện.

Nếu nhà chủ có lời với Công-ty, thì Công-ty cũng có thể làm việc ấy hoặc trông nom việc ấy giùm.

3021

NHÀ-ĐỀ MỚI

70, Phố Hàng-Bung, Hanoi

Nhà Đề quan Docteur PAUCOT có 40 buồng, sạch sẽ, tinh mạc, đèn máy, đồ dùng như phòng khách Ô-tô, có người hầu hạ nước nôi, giặt-giũ, và phát áo lợt lòng sữa, chai nước nóng, cải và có tủ, có xiêm.

Sự trông nom lại có hai bà Sages-femmes đã từ chức rồi là bà Phạm-thị-Lý và bà Ng-thị-Yên ở hẳn trong Nhà-Đề hàng Bông để đỡ đẻ và tiếp đãi các bà, mà tôi ngày nào cũng lên thăm bắt mạch khai đơn cũng không lấy tiền. Bà nào muốn tiện mời về đỡ ở nhà cũng được.

Ai bằng huyết, tiểu sản, huyết bạch, hiếm hoi, muốn chữa đẻ vào chữa cũng được (năm riêng). Xin mời lại xem và hỏi cách thức.

Mỗi bà một buồng 10 ngày. 6$00
Mỗi bà một buồng, 15 ngày. 10.00
Mỗi bà một buồng, 10 ngày. 15.00
Mỗi bà hai buồng, 10 ngày. 20.00

Ra vào tự do

3557

XIN XEM CHO KỸ

Phần nhiều các qui-khách xem báo thấy có đăng các-đoan của bản-hiệu đến khi đi mua lại mua ở hiệu thuốc khác, sau nhỏ ra lầm ra không đổi được, lại viết thư trách bản-hiệu. Vậy gọi có mấy lời kính trình các qui-khách rõ cho để xem các ngài tỏ rõ đã có lòng chiếu-cố đến bản hiệu thì xin nhận rõ:

« Nhà Bán-thuốc Ed Montès có đồng-hồ ba chuông mà ở ngay giữa phố Tràng-tiền, số nhà 54 Hanoi.

Nay kính,
Ed. Montès,
54, Rue Paul Bert Hanoi.

PHÒNG-THĂM-BỆNH
CỦA QUAN
f-khoa Bác-sĩ MAURICE LOUBET

Thường thụ đã nguyên đăng Bảo-dưỡng hội-viên. Nguyên chuyên về ngoại-khoa tại bệnh-viện Tunis, Fez, Rabat, Casablanca Port-Said Al-olp Hue.

Ngoại khoa, hộ-sinh, chữa mắt và các trẻ bịnh lận, bịnh giang mai

Phòng thăm bệnh 1, ĐƯỜNG GIA-LONG, 22.
KHÁM BỆNH: Giờ 2 đồng một lần

3012

CÁC CUỘC ĐI XEM

然 SĂN-NHIÊN 祭

Tối thứ bảy:
THẤT-HIÊN-QUYỀN

Là một tích bi-kịch rất thảm thiết. Sự tích rất kỳ khôi, không cần phải nói cho lắm. các vợi cũng đã biết là một tích rất có giá-trị, một bài học luân-lý cho những kẻ có tính chưa cay de nghiệt.

Tối chủ-nhật:
BẠCH MÃ-TỪ

Khi hai bà Chanh, Thứ hận với Hoàng-tử ở đền mà cùng nhau đàm đảo xuống giếng, than văn rất là não nùng.

Tối thứ hai:
PHỤ NỮ TRÙNG PHÙNG

Ở hiền thì lại gặp lành, tìm con mà lại tỏ được tình kẻ phản quân.

Tối thứ ba:
HAI RỂ TRANH KHÔN

Là một tích hài-kịch từ đầu đến cuối, ai ai cũng phải ôm bụng mà cười.

CINÉMA PALACE

Nhà chiếu-bóng lớn phố Paul-Bert)

Tuần lễ từ thứ tư 13 đến thứ ba 19 Septembre 1922

TUẦN LỄ ĐẠI-HỘI

Ba bộ hài sau ngày thứ năm và chủ nhật chớp tỉ 8 giờ chiều, thứ bảy chớp 8 h. 30

CHƯƠNG-TRÌNH

THỜI-SỰ « ÉCLAIR »

« CON PHƯỢNG MÃI CON »
Bài I, và II
Nghỉ
Bài III và IV

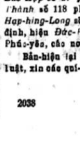
« CON PHƯỢNG MÃI CON »

CUỘC ĐIỀM-BINH LỄ CHÍNH-CHUNG Ở LONGCHAMP

Rất buồn cười
CHÀNG CHARLOT ĐI CHƠI

Ngày nào cũng có nhạc, chỉ trừ tối thứ hai và chiều thứ bảy.

DẦU BẠC-HÀ TỐT THƯỢNG HẠNG

Thứ dầu bạc-hà này do người Đại-pháp chế ra, chữa các bệnh nhức đầu, đau bụng, tẻ thấp rất là thần hiệu.

Dầu đựng lọ nhỏ, lại có cả vải cao su bao kín nút, không khi nào hết được.

Mỗi lọ chỉ đựng có ba grammes dầu mà thôi.

Giá bán rất rẻ.

Nên nhận kỹ dấu-hiệu là « HAI CÂY » (DEUX PALMIERS).

7054

萬 THUỐC THẤP SOA NGOÀI 靈

Thấp là một chứng thường có, mà nếu được thứ thuốc chữa cho khỏi ngay thực là hiếm có, nay bản-dường có tinh chế ra một thứ thuốc nước, dùng để soa ngoài thực đã kiến hiệu, soa đâu khỏi đấy, chuyên trị về các chứng phong hàn, tê thấp, bán thân bất toại, cứng đầu, đau lưng, đau xương, đau gân, ngoại cảm ngũ hoạt, đàn-bà đẻ dan tê, các chứng kể trên, dùng soa rất hiệu, chứng mới soa thì khỏi ngay, chứng lâu soa nhiều cũng khỏi, sau ngoài rất hay, uống thì không được, lọ nhỏ giá 0p. 30 lọ nhỏ giá 0 p. 10 mua buôn nhiều có trừ hoa hồng, các cửa hàng bán bộ như sau: tiệm *Mọc-Đình-Tư* số 138 phố hàng Bông, hiệu *Vĩnh-Sương* số 27 phố Hà-trung, hiệu *Quảng-lợi* số 22 và hiệu *Bảo Hợp* số 27 phố Chợ nhớn Cửa, hiệu *Phượng-Đình* số 100 phố Cửa gỗ, hiệu *Vĩnh-hợp-Thành* số 118 phố hàng Buồm, hiệu *Phạm-xuân-Trang* số 62 phố hàng Bạc Hanoi, hiệu *Hạp-hing-Long* số 21 phố khách Haiphong, hiệu *Hoa-sinh-Sương* số 127 phố khách Namđịnh, hiệu *Đức-Phọ* ở số 166 phố Đông-thị Hải-dương, hiệu *Phúc-Hưng* cửa hàng tạp hóa Phủ-yên, cho nơi bán hộ hà trên, giá bán cũng nhất định như thế cả.

Bản-hiệu lại có bán cáo số sách và nghị-định cải-lương, và Hoàng Việt tăng sản tân Luật, xin các qui-khách chiếu cố.

Cảm ơn lắm.
Nay kính bạch
Vạn-Xuân-Đường, số nhà 211 phố Tiên sơn, Bắc-ninh.

2038

po vô Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) cung huynh Chiêu đăng cho HS
Từ rofilms của Cornell

ĐỦ MÙI!

Hiệu CỰ-LONG mới nhận được đủ các mũi da đi mùa bức. Quí khách ông bà nào muốn dùng giầy tây, giầy ta thật tốt mà hợp thời-trang, xin viết thơ cho hiệu *CỰ-LONG, 61, Rue des Paniers, Hanoi.* 2027

TRỢ-THIỆN-ĐƯỜNG

Phố Hàng Long, số 30
Phòng giấy ở Hàng Phèn, số 29
(Rue du Vieux Marché)
Hanoi

Bản-hiệu mới xin được phép chuyên-trị về việc hèn hạ có đủ các thứ đỏ và các thứ ăn nhạc cho thuê. Lại có có một bọn tuồng đỏ đi phá quan, trị huyện. Ít bộ đưa tinh, và mot bon kèn tây thổi việc hỷ thì rất là vui vẻ, mà thổi về ý tộc hiếu thì rất là buồn rầu. Tính giá rất rẻ. Các ngài ở xa muốn thuê bản-hiệu cũng xin nhận. 2063

興 CHẤN-HƯNG 眞

總 理 王 寶 珠 桑 緣 堂

Nhà đ gửi hàng bao, rẻ lắm, không hư hỏng, mưa nắng cũng không hại, có các giá tại dược mà không dùng được đến vậy.

Nhà đ gửi hàng bao, rẻ lắm, không hư hỏng, mưa nắng cũng không hại, có các giá tại dược mà không dùng được đến vậy.

泰 LỢI-THÁI 利

BẢN ĐỒ VÀNG BẠC
104 Rue des changeurs Hanoi
(Trước ở số nhà 110)

Bản-hiệu chuyên nghệ đã lâu năm. Muốn bán thực thà, được nhiều qui khách chiếu cố. Đã thành nền nếp, nên có thể bán được nói gì hơn mọi nơi. Hàng bán có đơn nhận vàng đủ cân đủ tuổi, dù các ngoài thân hành lại, hoặc gửi thư về, bản hiệu cũng theo thời-giá mà tính rất phải chăng. 2040

Nước hoa vệ-sinh mới sang

Kính trình các quý-khách biết rằng hiệu tôi bán thứ nước hoa Jean de Parys gọi là Arôme des Fellahs dùng để xức thuốc-lá, thuốc-điếu và xì-gà.

Lại có bán đủ các thứ như sau này: nước gội-đầu, cà-rem, phấn, xà-phòng thơm, vân vân.

Bán tại hiệu VŨ-QUANG-PHÚC
Thân-khoán
43, Phố nhà Thờ, 43, Hanoi
Độc-quyền Đại-lý Bắc-kỳ.

Bán cắt và bán lẻ, giá tính phải chăng. 2058

Kính trình các quí-khách biết rằng bản-hiệu lại mới có sang một thứ hàng tây rất là, xưa nay chưa có bao giờ, là thứ hàng mà mình xa-xành thực mỏ mắt hoa thì xa tây (hoa thông) về tơ, có thứ gọi là xa-tanh hoa thông và nhác quanh năm lóc nào cũng được, vải thực nhà và cực kỳ là đẹp.

Quí-khách ở xa muốn xem hàng, hãy cứ viết giấy về lấy mẫu, bản-hiệu xin vui lòng mà gửi đi ngay.

Nay kính cáo

HÀNG KIỂU LẠ MỚI SANG!!!!

成興潘

PHAN-HUNG-THANH
26, Rue des Cantonnais
HANOI (Tonkin)

THUỐC CHỮA BỆNH THƯƠNG GÂN

Ai mà làm lụng mệt nhọc thái quá, cổ họng cứng nề, buồn rầu nghĩ ngợi thì thường hay mắc phải bệnh thương gân; khi đã bị bệnh thì đêm không ngủ được, hễ ăng cơm gì ngon-miệm cho bằng là không nuốt được. Ai mắc phải bệnh ấy ở các xứ nóng thì lại cần phải nghỉ ngơi. Nếu không thì mỗi buổi sáng, giấy thấy trong mình mệt nhọc, không làm gì được.

Thuốc *Neurinase* là nên một viên ngọc-minh cũ ở viện *Pasteur* thành Ba-lê tìm ra. Thuốc này làm cho gân cốt bình yên và qui được ăn đầm, lại thêm bổ bổ.

Người giả hễ trở uống đều được cả.

Ở các hàng bào-chế to đều có bán cả. 2060

Thuận-Thành

BOTTIER-CHAPELLIER
7, Rue des Caisses, Hanoi
(Số 7, phố Hàng Hòm)

Bản-hiệu động giầy tây giầy ta và làm mũ, đủ các kiểu giá tính trung bình. Có catalogue để biếu các quí-khách.

NGUYỄN-TIẾN-HÀM,
kính cáo.
2052

PHONG-TÀI

HIỆU ANNAM ĐỒNG GIẦY
56 bis, phố Xe-điện (Rue des Pipes), Hanoi.

Kiểu đẹp! giá rẻ!
Có catalogue riêng, quí-khách muốn xem xin viết thư đến hỏi về giá

2054

HIỆU BẢO-CHẾ VÀ LỤC-HỢP

CHẾ THUỐC CHO NGƯỜI ĐẠI-PHÁP VÀ NGƯỜI AN-NAM

Ed. MONTÈS

Quan Bào-chế hạng nhất, Hà-nội, phố Paul-Bert, số 54

HÓA-HỌC CHẤT
và các thứ thuốc bào-chế

THUỐC ĐAU MẮT
Hiệu BONNET-CARD, trị các thứ đau mắt

THUỐC SOLUTION R. của ông HOLBÉ đề chữa a-phiện
SOLUTION R. HOLBÉ
2$ 00 một chai

Theo luật một sự Muốn dùng thuốc này phải xin đơn quan Bảo-hộ người Pháp thì giấy có thể mua được.

Gouttes « METHARSINATE »
1 $ 00 một lọ

Thuốc kiết-lỵ, lòi-dom, mất mật không muốn làm việc gì đừng thuốc này hay lắm!

Mấy thứ bản-hiệu hay bán:

Các thứ thuốc nước đóng lọ lớn để tiêm vào da như thuốc số CACODYLATE DE SOUDE

Thuốc tiêm gọi là **914**, *trị bệnh Giang-mai*

Thuốc sao-mai SIROP PECTORAL *chữa ho, sổ-mũi.*

Thuốc sao *chỉ người lớn dùng được thôi*

Thuốc lậu hiệu MONTÈS
(thuốc nầng ra 2 $ 00 lọ, 30 viên
thuốc thường 6 $ 00 một chai
Chữa các chứng lậu chẳng kì mới hay cũ, chẳng thuốc chữa antiseptiques ou thuốc thanhtrùng của Bản-điếm thì chế. Thuốc này đã chữa được nhiều người phải bệnh lậu.

Gouttes « VIRGINIE »
1 $ 00 một lọ

Trị về ống bệnh đàn bà chửa nguyên không đâu, hay là khi bệnh kinh đau đớn mình mẩy, như đau bụng, gia con, uống thuốc này đều mau tiêu lấy lại mau tới trong mình đã hay hơn.

ĐỒ BUỘC THUỐC
ĐỒ DÙNG ĐỂ THÍ-NGHIỆM HÓA-HỌC
ĐỒ MO-SÉ
Kính-ảnh, đồ-ảnh, thuốc-ảnh hiệu LUMIÈRE và JOUGLA và giấy-ảnh, thuốc *Citrate* và thuốc *Bromure*
Bán chịu và bán hạ bán kịp
Bán cắt và bán lẻ

« THUỐC DẺ »
0 $ 90 một chai 1/4 litre

Trị bệnh giang mai bất kỳ mới hay cũ. Dùng thuốc này rất thì sau uống thuốc này thì rất mạnh. Dùng thuốc khác rồi cũng nên phải uống thuốc này thì mới chắc chắn được. Thuốc này rất hay, rất quí, mà không hại gì đến sức khỏe của người có bệnh.

Muốn dùng thuốc này trong một tháng thì nên mua một chai lớn (litre, đựng có 2 $ 50 mà thôi.

RƯỢU QUINQUINA CUSSAC

Rất bổ
dùng cho những người ốm yếu.

BÁN TẠI NHÀ

GUIONEAUD FRÈRES

ở Hanoi-Haiphong, và tất cả các cửa hàng bán lẻ ở các tỉnh.

2051

AU BONHEUR DES TONKINOIS
GRANDE FABRIQUE DE CASQUES-FANTAISIE
HAI-CHINH
76, RUE DU PONT-EN-BOIS, 76
TONKIN – HANOI

Thưa các ngài, chúng tôi mới tìm được một thứ vải trắng lợp mũ thực bền thực đẹp mà không bao giờ dăn được.

2030 *Nay kính.*

Ancien Etablissement TSANH-TSQI dit TRẦN-TÀI-MẬU. Fondé en 1892

TÉLÉPHON. N° 087

茂才陳
TSANH-HAP-TSAO Frères, Successeurs
海京防

N° 161, Quai Canton. — HAIPHONG

Chuyên nghề thầu khoán, làm cửa nhà và cầu cống

Bản đủ các thứ gỗ nguyên cây và gỗ sẻ các hạng gửi đi các nơi, có máy cưa (Scierie) làm thật nhanh và cẩn thận.

Làm đủ các hạng ống xây cống, dẫn thủy bằng xi-măng (buses en ciment).

Làm đủ các thứ chấn-song, tường-hoa, gạch-hoa đủ các mũi bằng xi-măng để lát nhà.

Làm đủ các thứ Sơn của nhà. Huile, Peinture, Vernis, dầu Essence térébenthine, Colophane và Cire đóng chai.

Có bê-tạn (barrage) cho thuê để chữa Tàu-thủy

Quý-khách ở xa cần dùng việc gì hay muốn mua thức gì, xin cứ viết thơ cho Bản-hiệu, hoặc chữ Tây, chữ Tàu, chữ Annam, Bản-hiệu cũng xin trả lời ngay lập tức. 2068

Société des Phosphates du Tonkin

Bureaux et Usine à Haly-Haiphong

NÊN CẨN THẬN — Chúng tôi khẩn trình các quí khách biết rằng chúng tôi mới bắt được mấy người nhà quê mua trá đem rã nhỏ đất cát để làm phốt-phát (phosphate) giả để bán và bán giá rẻ hơn giá Phốt-phát thật.

Bột phốt-phát thì bao giờ cũng nhỏ hơn các thứ bột khác, không có thứ bột nào nhỏ bằng.

Vậy các quí khách khi mua phốt-phát, đừng nên tham rẻ mà mua phải phốt-phát giả, và nên cần thận để bao phốt-phát gì xem, nếu thấy bột không được nhỏ thì đừng nên mua.

Nếu mua Phốt-phát mà nghi hoặc là giả thì nên gửi mẫu đến cho chúng tôi thử xem. Song nên ai khi được người bán phốt-phát giả mà mách bảo cho chúng tôi biết, chúng tôi sẽ thưởng 20$00.

GIÁ PHỐT PHÁT. — Phốt phát bán tại nhà máy ở Haiphong giá như sau này:

20$00	một tấn (la tonne de 1000 kilos)	hiệu « PH. 19/21 ».
22,00	— —	hiệu « PH. S ».
60 00	— —	hiệu « PH. E ».

Phốt phát hiệu « PH. 19/21 » để bón ruộng đất chua, đất mặn.

Phốt phát hiệu « PH. S » để bón ruộng đất ngọt. Bột phốt phát hiệu này thì nhỏ hơn bột phốt-phát hiệu « PH. 19/21 ».

Phốt phát hiệu « PH. E » để bón ruộng đất ngọt. Bón ruộng đất chua, đất mặn thì lại càng tốt lắm.

Phốt phát hiệu « PH. E » này là một thứ phốt phát chúng tôi mới chế ra có chất lẫn mấy thứ bột Potasse (Bột-tat) ở bên Tây đem sang.

Dùng thứ phốt-phát hiệu « PH. E » này mà bón cho thứ rau (Légumes) nhất là Bắp cải thì thật là tốt lắm.

CÁCH DÙNG. — Mỗi một mẫu vải bón hoa là 200 cân tây nói trước năm mười ngày rồi cày cũng được, hay cày trước năm mười ngày rồi sẽ phốt-phát cũng được.

MUA LẠI BAO KHÔNG. — Bao gai không (sác ao jute vide) bây cân lành lặn mà đem lại giá tại nhà máy ở Haiphong thì giá mỗi một cái là một hào chỉ (0$10). Nếu bao rách và hơi thủng thì chúng tôi không nhận nữa.

Các quí khách cần hỏi gì điều gì nữa thì xin cứ lại nhà máy ở Hạ-Lý Haiphong, chúng tôi xin tiếp, hay gửi giấy đến cho chúng tôi xin trả lời ngay.

2031

PHAN-THÁI-THÀNH

HANOI — 4, RUE DES CANTONNAIS, 4 — HANOI

MỚI ĐẾN: LÁM KIỂU, NHIỀU MŨI RẤT ĐẸP

BÁN BUÔN VÀ BÁN LẺ

Đủ các thứ hàng Tàu, hàng Tây, hàng Ta, hàng Saigon và các thứ vải

Bản-hiệu lại có thợ may rất khéo để may quần áo ta và quần áo tây đủ các lối

No 186

TÁI-SINH-DUYÊN

(Sự-tích Mạnh-lệ-quân)

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC *dịch thuật*

Quan tuần-phủ ỷ chuẩn, liền sai người khác đến thay cho *An* tri-huyện. *An* tri-huyện thong bao cho *Hạng long* biết, để sửa-soạn đỗ-đạc, lại tuyển 20 tên kiệu-tốt đi hộ-tống. Vợ chồng *Hầu-ngũ* cùng con nữ-tỳ *Thu-tố* cũng theo tiễn Kinh.

Lại nói chuyện *Liêm* tri huyện đưa nàng *Tường-vân* tiễn Kinh, đến ngày 22 tháng 2 thì vào tới Kinh, tìm vào nhà trọ yên ngủ. Sáng hôm sau, *Liêm* tri-huyện dặn nàng *Tường-vân* rằng:

— Khi vào bộ-kiến, nàng nên phải cẩn-thận.

Nàng *Tường-vân* điểm-trang xong, *Liêm* tri-huyện và *Bang-phác* đưa đến cửa ngọ-môn, rồi mới ngọ-môn-quan vào tâu trước. Ngọ-môn-quan qui xuống tâu rằng:

— Muôn tâu bệ-hạ! có quan huyện *Giang-ho* thuộc phủ *Vũ-xương* tỉnh *Hồ-quảng*, tên gọi *Liêm-kỷ-vân* đưa con gái quan *Mạnh* thượng-thư là nàng *Mạnh-lệ-quân* tiến Kinh. Hiện đang chực tại ngoài ngọ-môn, xin lượng trên chỉ phán.

Vua *Thành-tôn* mừng mà phán rằng:

— Nếu *Mạnh-lệ-quân* tiến Kinh thì trẫm đây cũng lấy làm vui lòng.

Nói xong, truyền cho *Liêm* tri-huyện vào bệ-kiến. *Liêm* tri-huyện vào, cái đầu sụp lạy, tâu hết sự tình đầu đuôi, Vua *Thành-tôn* truyền cho *Mạnh-lệ-quân* vào. Nàng *Tường-vân* vào, phủ-phục ở trước sân rồng, chúc câu vạn tuế. Vua *Thành-tôn* truyền cho đứng dậy mà ngẩng đầu lên.

Nàng *Tường-vân* tâu rằng:

— Muôn tâu bệ-hạ! có thiên-sự ở trên, khi nào thần-thiếp dám ngẩng đầu.

Vua *Thành-tôn* phán rằng:

— Trẫm xá tội cho, nhà-ngươi cứ ngẩng đầu lên.

Nàng *Tường-vân* bèn ngẩng đầu lên, vua *Thành-tôn* ngắm nhìn thật kỹ, trông thấy nàng *Tường-vân* dẫu có nhan-sắc, nhưng thân-thể gầy-gò, hai lông-mày cau có, đoan chắc là một người con gái nhà nghèo, liều chết mà mạo-nhận đấy. Tuy vậy mà mặt mũi sáng-sủa, cũng có vẻ thông-minh hơn người.

Vua *Thành-tôn* nghĩ thầm: nếu ta đuổi về thì thành một trò cười cho thiên-hạ, còn ai lấy người nữa, chi-bằng ta khuyên *Hoàng-phả-thiên-hoa* thu nhận lấy, tưởng cũng là một việc hay.

Nghĩ vậy mới ngảnh lại bảo chạ con *Hoàng-phả-kính* và cha con *Mạnh-tử-nguyên* rằng:

— Vì trẫm không minh mà để cho nỗi trước họ *Mạnh* phải trốn đi, trẫm rất lấy làm áy-náy. May sao ngày nay lại về tới đây, các ngươi nên chọn ngày làm lễ thành-thân thì trẫm cũng được vui lòng vậy.

Mạnh-tử nguyên nghe tin *Liêm* tri-huyện tâu có *Mạnh* phải trốn đi, trẫm rất lấy làm áy-náy. Mày sao ngày nay lại về tới đây, các ngươi nên chọn ngày làm lễ thành-thân thì trẫm cũng được vui lòng vậy,

Mạnh-tử nguyên nghe tin *Liêm* tri-huyện tâu có *Mạnh* phải trốn đi, trẫm rất lấy làm áy-náy. Mày sao ngày nay lại về tới đây, các ngươi nên chọn ngày làm lễ thành-thân thì trẫm cũng được vui lòng vậy,

Bấy giờ *Mạnh-tử-nguyên* nghe lời, thành-đạt, vội-vàng qui xuống mà tâu rằng:

— Muôn tâu bệ-hạ! con gái kẻ hèn-hạ con nhan-sắc xinh đẹp, người này điệu-mạo liêm-thường, quyết rằng không phải, kẻ hạ thần không dám mạo nhận.

Hoàng-phả thiên-hoa cũng qui xuống mà tâu rằng:

— Kẻ hạ-thần dẫu biết mặt *Mạnh-lệ quân*, nhưng khi nàng bước chân ra đi, có về một bức tranh để lại. Hiện bức tranh ấy còn ở trong nhà kẻ hạ-thần, người con gái này mười phần không giống một phần nào cả, quyết là giả mạo, xin bệ-hạ xét trị cái tội « khi quân ấy ».

Vua *Thành-tôn* bảo *Hoàng-phả thiên-hoa* rằng:

— Nhà ngươi thử nhìn kỹ xem, chẳng lẽ ai lại dám đem con gái mình mà giả-mạo làm *Mạnh-lệ-quân* bao giờ.

Mạnh-tử-nguyên tâu rằng:

— Kẻ hạ-thần dẫu bất tài, nhưng chẳng lẽ cả đến khối một con gái, cũng nhìn mà không biết thật giả hay sao!

Mạnh-tử nguyên nghành lại mắng nàng *Tường-vân* rằng:

— Người nào bảy mưu lập kế, sui mày phạm tội « khi quân » ? Mày có thì thực thì được khỏi chết.

Nàng *Tường-vân* thấy *Hoàng-phả thiên-hoa* diệu-mạo khôi-ngô, nghĩ thầm: nếu ta được kết duyên với người này thì thật là mãn-nguyện. Lại giận *Bàng-phác* không biết lo xa. Nếu biết họ *Mạnh* có phụ-huynh làm quan tại triều thì còn nói đối làm sao cho được.

Nàng bất-đắc-dĩ mới cúi đầu ưa hai hàng nước mắt xuống mà nói với *Mạnh-tử-nguyên* rằng:

— Chỉ vì nhà ông *Lý tri-dao* và nhà *Bàng-phác* đến nghèo-hèn cả, con phải chịu sự đói rét khổ-sở, cho nên thân-thể bao mòn, sao thân-phụ lại không nhận con.

Mạnh-tử-nguyên tức giận không biết đường nào, nghĩ thầm: ta đã không nhận mà sao nó còn dám cố cãi. Nghĩ vậy, mới bảo nàng *Tường-vân* rằng:

— Mày đã nhận là con gái ta thì ta hỏi con đứa nữ-tỳ đâu, sao không cùng đến?

Nàng *Tường-vân* đáp rằng:

— Con nữ-tỳ *Vinh-lan*, khi ở nhà ông *Lý-tri-dao*, nó không chịu được sự đói rét khổ sở, bỏ trốn đi đã lâu rồi.

Mạnh-tử-nguyên lại càng tức giận, nghĩ thầm: Quái lạ! Một đứa con gái bé mặt mà dám cả gan tranh-biện với ta! Nghĩ vậy, liền qui xuống tâu vua *Thành-tôn* rằng:

— Muôn tâu bệ-hạ! con gái kẻ hạ-thần có biết làm thơ, xin bệ-hạ thử bắt người này vịnh một bài thơ xem sao.

Vua *Thành-tôn* nghĩ thầm: người con gái này trông điệu-mạo cũng có vẻ thông-minh, vị tất đã không vịnh nổi một bài thơ. Nghĩ vậy mới bảo nàng *Tường-vân* rằng:

— *Mạnh-lệ-quân* ! thân-mẫu ngươi bảo nàng vịnh một bài thơ, nàng nàng lưu-lạc khổ sở bấy nay, chẳng hay có còn vịnh thơ được không?

Nàng *Tường-vân* nghe lời chỉ phán, cảm phục vua *Thành-tôn* là một ông vua đại lượng, cho nên mới nói như thế, cũng có ý lo sự bại-lộ cho ta. Nàng mới tâu rằng:

— Thần-tiếp dẫu lưu lạc khổ nỗi bấy nay, nhưng thơ-văn còn có thể làm được.

Vua *Thành-tôn* mừng thầm: người con gái này quả nhiên là một người thông-minh. Liền sai nội-giám đem giấy bút ra để ở trộp thềm, cho nàng *Tường-vân* qui ở dưới thềm mà làm thơ.

Nàng *Tường-vân* tâu rằng:

— Xin bệ-hạ ban cho đầu đề.

Vua *Thành-tôn* ra đầu đề thì khó làm chăng, mời phán rằng:

— Bắt-kết phải ra đầu đề nào, cho nàng cứ tự ý mà làm một bài.

(Còn nữa).

Certifié l'insertion

Imprimerie du Trung Bắc Tân Văn

Le Gérant: NGUYỄN-VĂN-LUẬN